



D5.5 Climate Commitment Booklet - 2025 – Compiled Basque version

Dissemination Level: Public



Tiimiakatemia
by jamk





D5.5 Klima Konpromiso Liburuxka Finlandia 2025 - Euskara bertsioa

Difusio-maila: Publikoa



Tiimiakatemia
by jamk



Document information

Issued by	Initiative développement
Issue date	26/06/2025
Authors	Anni Arkimaa, Eveliina Holm, Ada-Ellen Virtanen, Jonna Markkanen - Proofreading by Margaux SINNAEVE
Dissemination level	Public

Document history

Version	Date	Comments and main modifications
01	11/06/2025	Version 1
02	26/06/2025	Version 2 with feedbacks and layout

Funding information and disclaimer

The teamit+ project is funded by the european union (grant agreement nr. 101111560). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the european union or the european education and culture executive agency (eacea). Neither the european union nor eacea can be held responsible for them.



**Co-funded by
the European Union**

Eduki-zerrenda

I. Sarrera: Gure esperientzia eta motibazioa	4
II. Gaia eta Ikerketa Hautaketa	4
Finlandiako tokiko enpresetako karbono-aztarna – ikuspegi orokorra	5
Araudiak eta helburuak	5
Erronkak eta ahaleginak	5
Epe laburreko enpresentzako irtenbideak	5
III. Grezian 24 orduko berrikuntza erronka	5
1. Lehen eguna	5
2. Bigarren eguna	6
IV. Gaiaren sarrera	6
V. Kanpaina	6
Kanpainako eskuorria	6
VI. Bilerak	7
VII. Moda-industria txikiko eragileentzako kontsumo jasangarria sustatzeko gomendioak	10
VII. Ondorioa	11
Iturriak	12

I. Sarrera: Gure esperientzia eta motibazioa

Programaren esperientzia emankorra eta erronkatsua izan zen. Bidaia eta logistika ondo antolatuta zeuden, eta gure taldeak modu eraginkorrean lan egin zuen. Talde-espíritu sendoa mantendu genuen eta egoera berrietara, baita erronkatsuetara ere, ondo egokitu ginen. Prozesu osoan zehar elkar lagundu genuen eta gure indarguneak baliatu genituen nazioarteko ingurune batean – hizkuntza atzeritarrean gai konplexuak jorratzerakoan ere.

Hala ere, bidean oztopo batzuk aurkitu genituen: hizkuntza-mugak, parte-hartzaile batzuen konpromiso ez-egonkorra eta egutegi eta antolakuntzako zailtasunak. Gainera, bidaiatze gehiegizkoak, hasierako esparru zabala izatearekin batera, hasieran gure aurrerapena moteldu zuen.

Erronka horiei aurre eginda ere, nazioarteko talde-lanari, kultura-diferentzien komunikazioan eta erabakietan duten eraginari, eta herrialde desberdinetako ingurumen-gaiei buruzko ikuspegi baliotsuak eskuratu genituen. Gainera, hizkuntza-gaitasunak hobetu genituen eta gure iritzi eta ideiak testuinguru globalean adierazteko konfiantza handiagoa lortu genuen.

II. Gaia aukeratzea eta ikerketa

Greziar egingo zen bileraren aurretik, gure gaia aukeratu genuen partekaturiko formulario baten bidez bozkatu ondoren. Hautatutako gaia izan zen: 'Tokiko enpresen karbono-aztarna.' Bidaia baino lehen Finlandian hasi ginen gaia ikertzen eta taldeari partekatzeko laburpen txiki bat prestatu genuen.

Enpresen karbono-aztarna – bereziki enpresa txiki eta ertainen (ETE) – gai kritikoa da, isurketetan eragin handia duelako. Enpresa baten karbono-aztarna murrizteak ez du bakarrik klima-aldaketari aurre egiten laguntzen, baita araudi-betetze hobea lortzen, kostu-eraginkortasuna hobetzen eta praktika jasangarrien aldeko kontsumitzaileen eskaera gero eta handiagoa asetzen ere.

Hurrengoan, Finlandiako enpresa txiki eta ertainen (ETE) karbono-aztarna kontuan hartuta, egungo egoeraren, erronken eta aukeren azterketa zehatzagoa aurkezten da:

Finlandiako tokiko enpresen karbono-aztarna – ikuspegi orokorra

Finlandian, enpresa baten karbono-aztarna osatzen dute emisio zuzenak (erregaien kontsumoa), emisio zeharkakoak (argindarra, berokuntza, hoztea) eta hornikuntza-kateari lotutako emisioak (lehengaiak, garraioa, produktuen bizitza-zikloa). Enpresa txiki eta ertainek (ETE) garrantzi handia dute Finlandiako ekonomian, eta jasangarritasuna eta kostu-eraginkortasuna orekatzean erronkak dituzte.

Araudiak eta helburuak

- CSRD Zuzentaraua: 2026rako, burtsan kotizaturiko ETEek jasangarritasunari buruzko informazioa aurkeztu beharko dute, 2027ra arteko trantsizio-epe batekin.
- Finlandiako karbono-neutraltasun helburua: 2035erako emisio garbi nulua lortzea.
- EBko karbono-neutraltasun helburua: 2050erako emisio garbi nulua lortzea.
- Basoen Legea eta produktuen etiketatzea: praktika jasangarriak bermatzeko eta karbono-aztarna datu gardentzak lortzeko.

Erronkak eta ahaleginak

- ETEek eragin handia dute isurketetan beren energia-kontsumoaren, logistika eta hornikuntza-kateen bidez.
- Txosten-betebeharrak batez ere enpresa handiei aplikatzen zaizkie, beraz, enpresa txikiagoek borondatezko ahaleginak egin behar dituzte.
- Foodini eta Lindström bezalako enpresak praktika jasangarrien aitzindariak dira.

Mikroenpresa eta ETEentzako irtenbideak

- Energia-trantsizioa: Iturri berriztagarrietara aldatzea.
- Ingurumena errespetatzen duen logistika: garraioa optimizatzea eta ibilgailu elektrikoak erabiltzea.
- Gobernuaren laguntza: ETEek neurri jasangarriak ezartzeko pizgarri gehiago behar dituzte.

Enpresa handiek jasangarritasun-eskakizunak betetzen dituzten arren, tokiko enpresek egituratutako laguntza eta pizgarriak behar dituzte beren karbono-aztarna modu eraginkorrean neurtu eta murrizteko.

III. Grezian 24 orduko berrikuntza erronka

Lehen eguna

Elkar ezagutuz hasi ginen eta bidaiaren aurretik gure herrialdeetan ikertu genuena partekatu genuen. Prestakuntza-lanak aurkeztu ondoren, gure ikerketetan oinarrituta arazo komun bat definitu genuen. Gure norabidea ulertzen lagundu ziguten gida-galderak aurkeztu genituen.

Honek herrialde bakoitzeko enpresa jasangarriak erakusten dituen webgune-plataforma global bat sortzeko ideia ekarri zuen. Webguneak erabiltzaileei aukera emango lieke tokiko ingurumenarekiko errespetuzko enpresak aurkitzeko eta baliabide erabilgarriak eskuratzeko, beren tokiko eremuetan garapen jasangarria sustatzeko.

Ondoren, hurrengo egunerako egutegi bat prestatu genuen eta gai zehatzetako lan-taldeetan banatu ginen.

Bigarren eguna

Herrialde desberdinetako ordezkariak osatutako nazioarteko lan-talde txikiak sortu genituen. Gure herrialdeetan energia-eraginkortasun handiko enpresak ikertzen hasi ginen, aurkikuntzak partekatuz eta batera laburbilduz. Enpresa horiek webgunean gehitu genituen.

Geroago, webgunerako aurkezpen bat prestatu genuen, eta Kozanen ospatutako 24 orduko berrikuntza ekitaldi batean aurkeztu genuen.

IV. Gaia aurkeztea

Grezian egindako nazioarteko lanaren ondoren, gaia zehatzago eta tokiko testuinguruan egokiago egiteko erabaki genuen. Finlandian, ehungintza eta arropa industrian zentratzea erabaki genuen.

Ikerketa eta eztabaida etengabeen bidez, jabetu ginen arropa gehiegikeria kontsumitzeak arazo nagusia dela. Finlandia, herrialde garatu askoren antzera, azkar-modaren, kontsumo-tasa altuen eta produktuen bizitza-ziklo laburraren eraginez kaltetuta dago. Jokabide-eredu hauek karbono dioxidoaren isurketetan eta hondakinen sorreran eragin handia dute.

Jantzien gehiegizko kontsumoari arreta jarritz, finlandiar kontsumitzaile eta enpresentzat mezu zehatzago eta erlazionagarriagoa sortu genuen. Ardatz horrekin, soluzio praktikoak azter ditzakegu – arropen bizitza-zikloa luzatzea eta berrerabilera sustatzea, baita jada iraunkortasun-neurriak hartu dituzten tokiko enpresak nabarmentzea ere.

Gure hurbilketa sofistikuaren helburua da enpresa eta pertsona guztiak ehungintza sektorean praktika jasagarriak hartzea bultzatzea, eta horrek, azken finean, tokiko mailan karbono-aztarna murrizten lagunduko du.

V. Kanpaina

Gure kanpainak gehiegizko kontsumoa murriztera bideratzen du arreta, bereziki arropa industrian. Gutxiago kontsumitzeak ez du bakarrik planeta osasuntsuagoa ekartzen, baita bizitza sinpleago eta esanguratsuagoa ere. Etengabe gehiago erostera bultzatzen gaituen mundu batean, gauza materialetan zoriona dagoela pentsatzea erronka egin nahi dugu.

Horren ordezt, jendeari dagoeneko dutenarekin – bereziki beren arropa gogokoenekin – berriro konektatzera eta haien atzean dauden istorioak, oroitzapenak eta balioak baloratzera animatzen dugu. Gutxiago kontsumituz eta kontzienteago hautatuz, modaren ingurumen-eragina murriztu, jasagarriagoak diren enpresak babestu eta kontsumo gehiegizkoaren gainetik ongizatea lehenesten duen bizimodu batera hurbiltzen gara.

Zenbat eta gutxiago kontsumitzen duzun, orduan eta hobeto sentitzen zara — zuretzako eta planetarako.

Kanpainako eskuorria



Irudia Canva AI-rekin sortua

VI. Bilerak

Topatu nahi genituen pertsonen eta enpresen zerrenda

- 2019tik diputatua den emakumea, 33 urtekoa
- Emakumea, EBko Klima Akordioaren enbaxadorea eta Finlandiako Gazteen Klima Komisarioa (2023–2024), 20 urtekoa
- Gizona, ekintzailea eta start-up baten zuzendari nagusia, 31 urtekoa, ehungintza sektorea, 5–20 langile, 2016an sortua, arropa jasangarriaren ekoizpenean espezializatua
- Emakumea, ekintzailea, 40 urtekoa, ehungintza sektorean, 20–30 langile, 2015ean sortua
- Emakumea, ekonomialaria, ikertzailea, 33 urtekoa
- Enpresa, ehungintza sektorea, 1.000–2.000 langile, 1848an sortua
- Enpresa, hondakinen tratamendua eta kudeaketa, 40–50 langile, 1997an sortua
- Enpresa, ehungintza sektorea, 10–20 langile, 2013an sortua
- Emakumea, ikertzailea eta jasangarritasun aditua, 43 urtekoa
- Enpresa, ehungintza sektorea, 5–10 langile, 2003an sortua, Finlandiako diseinuan eta hornikuntza-kate gardenean espezializatua.
- Emakumea, futurologoa, enpresako ingurumen kudeaketako irakasleordea, 50 urtekoa
- Emakumea, ekintzailea eta idazlea, 45 urtekoa
- Emakumea, enpresaren gizarte-arduraren aditua eta idazlea, 41 urtekoa
- Gizona, 2023tik zuzendari nagusia, 40 urtekoa, 2015ean sortutako 60–70 langile dituen ehungintza-enpresa.
- Emakumea, proiektu-planifikatzailea, teknologia, ingurumen jasangarria, 29 urtekoa
- Gizona, klima-politikako ikertzailea, 50 urtekoa.

- Emakumea, jasagarritasunean eta kontratu publikoetan aditua. 2006an sortutako ehungintza-enpresa batean lan egiten du, 60–70 langile dituen eta militar eta kanpoko arropetan espezializatua.
- Emakumea, soziologia ekonomikoaren irakasleordea eta unibertsitateko irakaslea, 36 urtekoa.
- Emakumea, diru-laguntza bidez finantzatutako ikertzailea, kontsumismoaren aurkako jarrerak eta ongizatea aztertzen ditu arropa-kontsumoari lotuta, Vaasa Unibertsitatea, 35 urtekoa.
- Spinnovagroup, enpresa, ehungintza sektorea, ehun-ekoizpenerako teknologia patentatua garatu duen enpresa. Arropen industriarako zelulosa-zuntzen erabilera, 2009an sortua, 60–80 langile.
- Enpresa, ehungintza sektorea, ehun eta arropa enpresa bat, 2012an sortua, alpaka-ilea erabiliz egindako puntuzko jantzien ekoizpen eta salmentan espezializatua, 18 langile.
- Enpresa, hondakinen kudeaketa; publikoaren hondakinen kudeaketa ordezkatzeko du eta 5,3 milioi pertsonentzako hondakinak modu eraginkorrean kudeatzen dituzten 33 udal hondakin tratamendu-plantak ordezkatzeko ditu; 2000. urtean sortua.
- Enpresa, ehungintza sektorea: ehungintza, arropa eta moda industrietako enpresentzako interes-talde bat, zerbitzu espezializatuak, prestakuntza eta ekitaldiak eskaintzen dituen; 260 enpresa kide ditu; 1978an sortua.

1. Topatu genituen pertsonen zerrenda

- Emakumea, EBko Klima Akordioaren Enbaxadorea eta Finlandiako Gazteen Klima Komisarioa (2023–2024), 20 urtekoa
- Emakumea, Finlandiako garapen jasagarriaren profesionala eta LUT Unibertsitateko doktorego-ikertzailea, 43 urtekoa.
- Emakumea, proiektu-planifikatzailea, teknologia, ingurumen jasagarria, 29 urtekoa.
- Emakumea, enpresen ingurumen kudeaketako irakasle laguntzailea, Jyväskylä Unibertsitateko Enpresa eta Ekonomia Eskolan, 50 urtekoa.
- Gizona, ekintzailea eta start-up baten zuzendari nagusia, 31 urtekoa, ehungintza sektorea, 5–20 langile, 2016an sortua, arropa ekoizpen arduratsuan espezializatua
- Emakumea, 2019tik diputatua, 33 urtekoa

2. Fast fashionaren eta moda jasagarriaren erronkak eta aukerak

Bezeroekin izandako bileretan azpimarratu zuten moda ultrabizkorren eragin gero eta handiagoa moda-industrian. Joera azkar aldatzeak eta ekoizpen merkeak etengabeko presioa sortzen dute bai ingurumenean, bai erantzukizunez jarduteko ahalegintzen diren enpresetan. Jasagarritasuna ez da lehiakortasun abantaila bereizgarria; kontsumitzaileen artean oinarritzko itxaropen bilakatu da. Finlandiako hainbat arropa marka azkenaldian likidazioan sartu edo zailtasun ekonomikoak izan dituzte. Arrazoiak askotan eskariaren gehiegizko estimazioa, aurrez eskaera handiak eta jantzi formaletan zentratzea izan dira, eta azken horretarako eskaria jaitsi egin da. Enpresek ezin izan dute nahikoa azkar erantzun merkatuaren baldintza aldatuei, eta horrek arazo finantzarioak eragin ditu.

Toive nabarmendu zuten bileretan egokitzapen arrakastatsuen adibide gisa. Enpresa balio jasagarrien gainean eraikia dago, baina bere arrakasta, bereziki, malgu jarrera batek, ekoizpen-txandak txikiak eta eguneroko arropetan zentratzeak bermatu dute. Toiven, finantza-ardura ingurumen-ardurarekin berdin garrantzitsutzat jotzen da – zor arduratsua hartzea eta ekoizpenaren planifikazio errealista izatea arrakastaren gako-faktoreak izan direla frogatu dute. Gainera, pandemiak eta ekonomia-egoeraren

ziurgabetasun orokorrak kontsumitzaileak eguneroko bizitza inoiz baino gehiago baloratzera eraman dituzte, eta horrek enpresaren posizioa merkatuan indartu du.

Kontsumitzaileen portaera ikuspegitik, jasangarritasuna balio garrantzitsua izaten jarraitzen du, baina prezioak eragin handia du erosketa-erabaketan. Deskontuek eta promozio-kanpainen gaur egun jasangarritasunari buruzko mezuek baino interesa handiagoa pizten dute. Bileretan ere kezka agertu zen enpresek salmenten jaitzieraren errua kontsumitzaileen gain utziko zutela, nahiz eta benetako arrazoia askotan enpresen negozio-ereduetan eta aurreikuspen-erroreetan egon.

Bigarren eskuko modaren hazkundera eta tokiko hornidurari emandako garrantzia etorkizuneko joera gako gisa ikusi ziren. Kontsumitzaileek bereziki erakartzen dituzte tokian antolatutako birziklatze-zerbitzuak, bitartean bigarren eskuko arropetarako nazioarteko merkatu-plazek ez dute maila bereko interesa sortzen. Eztabaida askok ere zentratu ziren klima-krisiaren testuinguruan arropa berrien ekoizpena benetan oraindik beharrezkoa edo justifikagarria ote den. Kontsumitzaileen parte-hartze aktiboagoa ekonomia zirkularreko praktiketan – adibidez, ehunen bilketa-sistemen edo elkarreraginen bidez – joera interesgarri eta hazten ari dena dela ikusi zen.

Legeriaren aldetik, ultra-azkar modari buruzko araudiak EBN oraindik garatzen ari dira, eta oraindik ez da neurri zehatzik ezarri. Bileretan, Ommellinen, Alpa, Kaiko eta Black Moda/Aarre bezalako industria arduratsu hainbat eragilerekin lankidetzara egitea gomendatu zen. Eztabaidek Finlandiako arduratsu marken arteko komunitate-sentsazio sendoa nabarmendu zuten, baita moda ultra-azkar handien aurka fronte bateratua osatzeko beharra ere.

3. Enpresen erantzukizuna, kontsumitzaileen hezkuntza eta moda jasangarria sustatzeko babes politikoa

Bezeroekin izandako bileretan behin eta berriro agertu zen ikuspegi orokor bat: hautu jasangarriak egiteko aukera emateko erantzukizuna, batez ere, enpresen esku dagoela, ez kontsumitzaile indibidualena. Jasangarritasunari buruzko komunikazioa positibotasunean eta soluzio-ikuspegian oinarrituta egitea eraginkorragoa zela uste izan zen. Aldiz, kritiketan edo errudun sentiaraztean oinarritutako hurbilketak ez du kontsumitzaileen portaeran iraunkor edo esanguratsu aldaketarik ekartzen. Bileretan ere azpimarratu zen kontsumitzaileek ez dutela nahikoa informazio beren hautuen eraginei buruz, eta horrek herritarren kontzientzia eta ulermena handitzeko beharra sortzen du, batez ere ehunen bizitza-zikloari eta hornikuntza-kateei dagokienez.

Lokaleko hainbat enpresak jada ardurazko negozio-praktikak onartu dituzte, hala nola produktuak lote txikitan bakarrik erostea, gehiegizko stocka saihesteko eta salmenta bereziak egin beharra ekiditeko. Era berean, bezeroei kontsumo arduratsuagoa egitera eta kalitate handiko, iraunkorrak diren arropetan inbertitzera modu aktiboan bultzatzen dituzte, kontsumo jasangarri eta arduratsua sustatuz.

Politika-jarraibideek nabarmen presentzia izan zuten ia bileretan guztietan. Eragile askok azpimarratu zuten erabaki politikoei funtsezko papera jokatu dezaketela enpresa-praktika arduratsuak babesteko. Tokiko enpresak babestea ekonomia nazionala indartzeko modu gisa ikusten da, aldiz, jendeak nazioarteko moda azkar handietako enpresetan erosten duenean, dirua atzerrira doa. Hala ere, egungo erabaki-hartze prozesua motela dela uste da eta oraindik ez du garapen jasangarriari behar adinako babesik eskaintzen. Aipatu zuten neurri posibleetako bat progresiozko zerga izan zen, Finlandiako fast fashion marken kostuak handitu eta beharrezkoa ez den kontsumoa murriztu lezakeena.

4. Enpresa txiki eta tokikoen artean praktika arduratsuak sustatzeko ideiak

Bezeroekin izandako eztabaidek aukera zehatz ugari agerian utzi zituzten negozio txiki eta tokikoentzat, beren jarduerak indartzeko eta aldi berean jasagarritasuna sustatzeko. Lankidetzak kostuak murrizteko eta eragina handitzeko bitarteko gako gisa ikusi zen. Adibidez, ekoizpen eta biltegiatze soluzio partekatuak negozio bakoitzaren arriskuak eta materialen xahuketaren murriztean lagun dezakete. Kantitate txikiak lote handiagoetan bateratzeak ekoizpen kostu-eraginkorragoa ahalbidetuko luke, aldi berean stock kudeaketa malgua mantenduz.

Kontsumitzaileen kontzientzia pizteko beharra nabarmen azpimarratu zen. Enpresek beren bezeroek erabaki arduratsuen eta haien eraginei buruz duten ulermena handitzeko bideak bilatzen dituzte. Horri erantzunez, mezu positibo eta irtenbide-orientatutakoetan zentratutako kanpaina eta komunikazio bateratuak proposatu ziren. Neurri horiek kontsumitzaileen inplikazioa handitzen lagun dezakete, adibidez, parte-hartze bidezko bilketa-diseinu prozesuen edo hornikuntza-kate gardenen bidez, kontsumitzaileei kontsumo-esperientzia pertsonalizatuago eta arduratsuago bat eskainiz.

Enpresa txiki askok jada arduraz jarduten dute, produktuak kantitate txikitan erosten eta soberakinetan saihesten. Hainbat enpresak, gainera, aktiboki animatzen dituzte beren bezeroak gutxiago kontsumitzera eta kalitate handiko, iraunkorrek diren ehunak aukeratzera. Negozio-eredu hauek are gehiago babestu daitezke e aurrez-eskari sistemak edo 'eskariaren arabera' ekoizpen-ereduak erabiliz, gehiegizko ekoizpena murriztu eta hornidura benetako eskariarekin lerrokatzeko.

Salmenta-kanal partekatuak – hala nola merkataritza elektronikoko partekatuetako plataformak, pop-up dendak edo merkatu ibiltariak – ikusgarritasuna eta eskala ekonomiak eskaintzen dituzte, eta banakako enpresek bakarka lortzeko zailtasunak izan ditzakete. Soluzio hauek bereziki eraginkorrak izan daitezke turismoarekin edo ekitaldi kulturalekin konbinatuta, bezero segmentu berrietara ikusgarritasuna zabaltzen dutelako.

Gainera, jasagarritasuneko ahaleginak modu gardenagoan komunikatu daitezke karbono- edo ur-aztarna bezalako zehatz-mehatz eta produktu zehatzetarako neurgailuak erabiliz. Hauek enpresei beren produktuen ingurumen-eragina modu argian eta sinesgarri batean erakusteko aukera ematen diete.

Azkenik, erabaki politikoen hartzea ia bilera guztietan faktore garrantzitsutzat agertu zen. Enpresek neurri politikoak eskatu zituzten tokiko eta ardurazko ekoizpena indartsuago babesteko. Adibidez, zerga- edo erosketak sustapenak erabil daitezke arduratsu diren enpresa txikiak eta ingurumen- eta gizarte-ardurak askotan kontuan hartzen ez dituzten moda azkarreko marka handien arteko lehiakortasun-baldintzak berdintzeko. Barneko enpresak babesteak nazio-ekonomia eta enplegua indartuko lituzke, tokian gastatutako dirua herrialdean bertan geratzen delako.

VII. Moda-industria txikiko eragileentzako kontsumo jasangarria sustatzeko gomendioak

Moda kontsumo jasangarriagoa sustatzeko modu gakoetako bat da bezeroen arroparekiko atxikimendu emozionala indartzea. Kontsumitzaileek beren arropak esanguratsuak direla sentitzen dutenean, gutxiago erosten dituzte inplutsiboki eta epe luzera hobeto zaintzen dituzte. Markek hori babestu dezakete bezeroek beren arropa gogokoenen istorioak partekatzen dituzten kanpainak sortuz – adibidez, 'Nire Arropa Gogokoenak' kontzeptu baten bidez, sare sozialetan edo dendako erakusleahoetan ezarri daitekeena. Neurritik egindako zerbitzuek, hala nola jantzien moldaketa, konponketak edo inprimaketa pertsonalizatuak, produktua eta erabiltzailea lotzen dituen harremana indartzen dute. Produktuen deskribapenak jantziaren kalitatea eta balio sentimentalaz gain, joeraren edo berritasunaren gainetik, azpimarratu behar dituzte.

Jantzien bizitza-iraupena luzatzea moda arduratsuen oinarritzako zati bat da. Marka txikiak hori sustatu dezakete beren dendetan konponketa-zerbitzuak eskainiz edo tokiko jostunekin lankidetzan arituz. Bezeroei arropak nola zaindu behar dituzten ere gidatu dakizkiete, adibidez, sare sozialen bidez, buletin bidez edo tailerren bidez garbitzeko, aireztatzeko eta gordetzeko aholkuak partekatuz. Itzultzeko programek edo bigarren eskuko arropa atalek – kale nagusiko dendetan nahiz lineako dendaetan – arropari bizitza berri bat eman eta ehunen hondakinak murrizten lagun dezakete.

Finlandiako kontsumitzaileek gero eta gehiago baloratzen dituzte ekoizpenean eta komunikazioan gardentasuna eta benetakotasuna. Hornikuntza-kateari, materialen jatorriari eta ekoizpenaren atzean dauden pertsonen buruzko informazioak konfiantza sortzen du. Enpresa batek bere jasangarritasun-bidaia orain hasi arren, bere egoera egungoari eta etorkizuneko helburuei buruzko zintzo eta irekia den komunikazioak bezeroekin harreman iraunkorrak sustatzen laguntzen du.

Joerak jarraitu beharrean iraunkortasuna helburu duen produktuen diseinua kontsumo arduratsua sustatzeko modu eraginkorra da. Markek urteetan iraungo duten denboraz gaitzako, anitza eta kalitate handiko produktuei eman behar diete arreta. Jendearen kontzientzia handitu daiteke moda azkarren ingurumen-eraginari buruz, adibidez, blogeko sarrerak, sare sozialetako argitalpenak eta buletin bidez. Moda motela eta ' ' kapsula-armarioaren kontzeptuak sustatzeak – eta beren produktuak kontzeptu horietan integratzeak – kontsumitzaileak helburu argiagoak dituzten erosketak-ohituretara bideratzen laguntzen du.

Elkarrekintza aktiboa funtsezko baliabidea da marka txikientzat. Balio berdinak partekatzen dituzten tokiko ekoizle, ehungintza-fabrikatzaile eta logistika-hornitzaileekin lan egiteak sinergiak sor ditzake eta negozio-praktika arduratsuen sarea indartu dezake. Eetti ry, Fashion Revolution Finland edo Finnish Textile & Fashion bezalako sektoreko sareetan parte hartzeak esperientziak eta ideiak partekatzeko, baita sektorearen garapena eragiteko elkarrekin lan egiteko aukerak ere eskaintzen ditu. Beste enpresa txiki batzuekin pop-up dendak eta ekitaldiak antolatzeak marketen-kostuak murrizten eta bezero-basea zabaltzen lagun dezake.

Marka txikiak kontsumo kontzientea sustatzeko papera berezia eta eraginkorra dute. Komunikazioan, gehiegizko kontsumoa sustatzen duen hizkera saihestea komeni da, eta, horren ordez, 'arduraz sortutako lote txikietan' edo 'iraunarazteko egina' bezalako esaldiak erabiltzea. Ekoizpen bolumen mugatuak produktuen balioa handitu dezake eta gehiegizko ekoizpenaren arriskua murriztu. Bezeroak kontsumo-ohitura jasangarriagoak hartzera animatu daitezke, hala nola denboraldizko erosketak egitera edo beren

armairuak epe luzerako planifikatzera. Honek modarekin harreman orekatuago eta jasangarriago bat eraikitzen lagun dezake.

VII. Ondorioa

Gure aldarrikapen-kanpainak azpimarratzen du moda eta ehungintza industrien premiaz behar duten aldaketa kritikoa – gehiegizko kontsumotik informaturiko eta arduratsu hautaketetara. Proiektu osoan zehar tokiko enpresen karbono-aztarnak aztertu genituen, nazioarteko lankidetzan aritu ginen eta, azkenik, Finlandiako arropen gehiegizko kontsumoari erreparatzea erabaki genuen, gai konkretu, erlazionagarri eta eraginkor gisa.

Adituekin, ekintzaileekin eta garapen jasangarriaren aldekoekin izandako bileretan ikasi genuen moda-industriako erantzukizuna enprekin hasi behar dela – baina eraginkorrena dela kontsumitzaile informatuek eta konprometituek eta ekintza politiko ausartek babestuta dagoenean. Enpresa txiki eta tokiko askok jada bidearen aurrea hartu dute, praktika jasangarriak eta bideragarritasun ekonomikoa bateragarriak direla erakutsiz.

Jendea gutxiago kontsumitzera, dagoeneko dutenari balioa ematera eta ardurazko enpresak babestera animatuz, kontsumo-kultura jasangarriago eta pentsakorago bat sustatzea dugu helburu. Aldaketa kontzientziaz hasten da, baina lankidetzaren, berrikuntzaren eta borondate politikoaren bidez errealitate bihurtzen da. Modaren etorkizuna ez dago joera azkarragoetan edo prezio merkeagoetan, baizik eta balio sakonagoetan, hautu adimentsuagoetan eta erantzukizun partekatuan. Elkarrekin, kontziente egindako hautuen bidez modaren industriaren karbono-aztarna murriztu dezakegu.

5. Iturriak

- <https://kierratyskeskus.fi/mista-yrityksen-hiilijalanjalki-syntyy-ja-miten-se-mitataan-ota-haltuun-scopet-1-2-ja-3/>
- <https://ilmastopaneeli.fi/hiilineutraalius-2035-on-perusteltu-ja-saavutettavissa-oleva-tavoite>
- <https://ghgprotocol.org/>
- https://finance.ec.europa.eu/capital-markets-union-and-financial-markets/company-reporting-and-auditing/company-reporting/corporate-sustainability-reporting_en
- <https://wwf.fi/uutiset/2024/06/raportti-suomalainen-luonnonvarojen-kulutus-selvasti-euroopan-maiden-keskiarvoa-korkeampaa/>



D5.5 Klima Konpromiso Liburuxka

Frantzia 2025 - Euskara bertsioa

Difusio-maila: Publikoa



Tiimiakatemia
by jamk



Document Information

Issued by	Initiative Développement
Issue Date	26/06/2025
Authors	Eve DINET, Arthur FRESSE, Margaux THIEBLIN - Proofreading by Margaux SINNAEVE
Dissemination level	Public

Document History

Version	Date	Comments and main modifications
01	11/06/2025	Version 1
02	30/06/2025	Version 2 with feedbacks and layout

Funding information and disclaimer

The TEAMIT+ project is funded by the European Union (Grant Agreement Nr. 101111560). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.



**Co-funded by
the European Union**

Eduki-zerrenda

I. Sarrera: zergatik batu ginen proiektuan?	4
II. Nola sortu genuen gure proposamena?	5
III. Gure kanpaina: webgune bat	6
IV. Elkarriketatutako interesdunen zerrenda.....	9
V. Zergatik hautatu genuen gai hau?	11
VI. Ondorioa.....	12
I. Eranskina.....	13
II. Eranskina.....	15
III. Eranskina.....	16

I. Sarrera: zergatik batu ginen proiektuan?

Teamit+ esperientzia guretzat proiektu bat baino askoz gehiago izan zen; garrantzitsua den kausa baten zerbitzuan egindako benetako abentura bat izan zen. Gure ingurumenean eta gure komunitateetan eragin handia duen ekimen batean parte hartzeko aukera paregabea izan genuen. Bidaia honetan zehar, proiektu-kudeaketan eta aldarrikapen-kanpaina eraginkor bat martxan jartzeko trebetasun baliotsuak eskuratu genituen. Gure hizkuntza-trebetasunak ere ondo baliatu genituen, gure esperientzia kolektiboa aberastuz.

Gure enbaxadoreen taldea jatorri anitzeko pertsona talde zabala da: Eve Dinot, 19, naturaren kontserbazio kudeaketan prestakuntza jasotzen ari dena; Arthur Fresse, 23, goi-mailako industria-tekniketako ingeniaria orokorreko bigarren mailako ikaslea; eta Margaux Thieblin, 24, nazioarteko elkartasunerako proiektuen kudeaketako masterreko ikaslea.

Denok hautatu dugu ekimen honetan guztiz konprometitzea, etorkizun jasangarri baten aldeko borrokan ekintza bakoitzak balio duela sinesten dugulako. Elkarrekin, gure ekarpena egin eta ingurumenarekiko errespetuzko zirkulu-ekonomia bultzatzen aktiboki lagundu nahi izan dugu.

II. Nola asmatu genuen gure proposamena?

2024ko abenduaren hasieran, Grezian "24 Ordu Berrikuntzaren" izeneko ekitaldi batera gonbidatu gintuzten. Ekitaldi honek enpresak eta ikasleak erronka sortzaile baten inguruan batzen ditu: 24 ordutan ideia berritzaile bat sortzea. Hala ere, guretzat pixka bat bestelakoa izango zen; ekitaldi intentsibo honetan ideia berrientzat hasieran esleitutako denbora mugatua izan arren, gure helburua lana 24 orduetatik harago luzatzea ere bazen.

Elkarrekin igaro genituen bi egun horietan hasi ginen gure soluzioa garatzen. Prozesuaren hasieran, bertan zeuden lau herrialde ordezkatzeko zituzten enbaxadoreek egindako galdera eta ikerketari esker hainbat ideia sortu ziren: Frantzia, Espainia, Finlandia eta Grezia.

Lehen eguna elkar ezagutzen eta gure eskarmentuak partekatzen eman genuen, bakoitzak gure herrialdean dituen ingurumen-erronka argazko irudi bat osatzeko. Honek ez gintuen soilik identifikatzen lagundu, baizik eta zehazten ere zein ziren gure ahaleginak bideratu beharreko arazo zehatzak.

Eta horrela sortu zen ideia nagusia: parte hartzen zuten herrialde bakoitzeko enpresa jasangarriak erakusten dituen lineako plataforma bat sortzea, erabiltzaileek jasangarritasunerako eskainitako tokiko ekimen eta baliabideak erraz aurki ditzaten.

Bigarren egunean taldeak osatu ziren, bakoitzari bere eskualdean dauden ingurumenarekiko errespetuzko enpresak aztertzeko eginkizuna emanez. Hurbilketa honek aurkeztu behar genuen azken prototipoarentzat oinarri sendoa ezartzea zuen helburu.

Ondoren, talde bakoitzari bere lurraldearen ezaugarrien arabera definitutako gai bat esleitu zitzaion:

- Frantziarako: nekazaritza
- Espainiarako: enpresen isurketak eta negozio-ereduak
- Finlandiarako: ehunen kontsumoa
- Grezia: energia erabilera

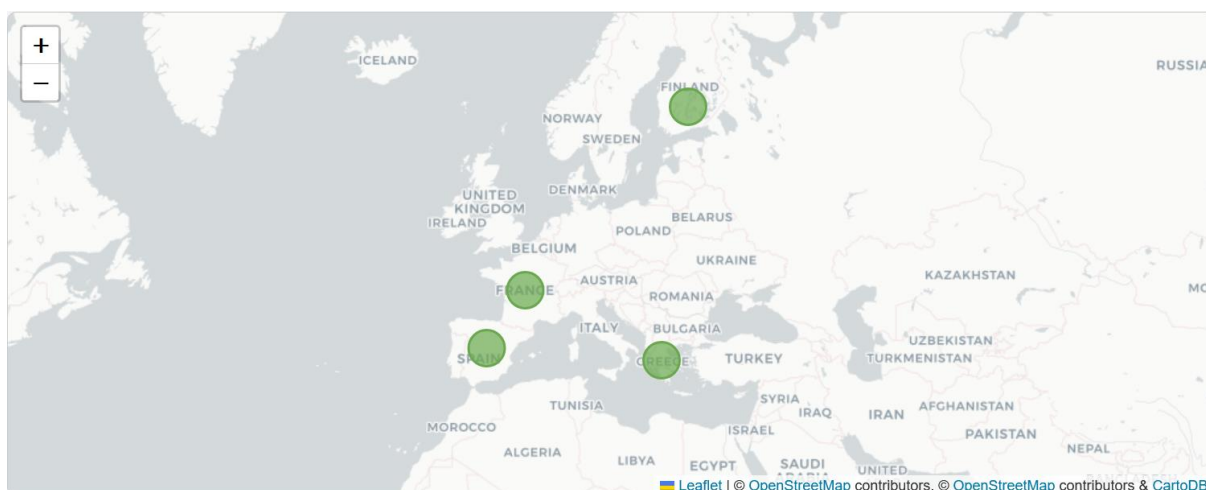
Banaketa garbi honek ez zuen soilik espezializazio handiagoa ahalbidetzen, baizik eta gure etorkizuneko kanpainak modu eraginkorrean helburuatzeko aukera ere eman zuen.

Azkenik, bi egun intentsibo hauetan gure proposamenetan lanean aritu ondoren, aukera izan genuen gure proposamena parte-hartzaile guztiei eta epaimahaiari aurkezteko.

III. Gure kanpaina: webgune bat

Ingurumen- eta ekonomia-erronkak gero eta lotuago dauden testuinguru batean, uste dugu ezinbestekoa dela ekoizteko, kontsumitzeko eta, batez ere, elkarlanean aritzeko moduak berrasmatzea. Horregatik, erronka horri aurre egiteko webgune bat sortu genuen: informazioa trukatzeko eta ikuspegi jasangarri bati konprometituta dauden eragile desberdinak lotzeko gune bat.

Idea hau Grezian beste TeamIt enbaxadarekin izandako gure eztabaiden ondoren sortu zen. Plataforma praktiko eta benetan erabilgarria sortu nahi izan genuen. Elkarrekin egon ginen bitartean, gure webgunean sartzeko beharrezko elementu guztiak biltzea lortu genuen, modu horretan denon ideiak modu egokienean ordezkatzuta egon zitezen eta datu zehatzekin osatuta egon zitezen. Webgunea "24 orduko berrikuntza" horietan zehar forma hartu zuen; ondoren, jasotako informazioa erabiliz, esaterako eragile garrantzitsuekin elkarriketak eginez, osatuagoa eta zehatzagoa izan zedin hobetu genuen. Gaur egun, webguneak interaktibitatezko mapa bat du, TeamIt+ programan parte hartzen duten lau herrialdeak klik egin daitezkeen puntu berdeekin markatuta erakusten dituena.



1. irudia: Mapa interaktiboa

Energia, garraioa, hondakinen kudeaketa eta beste hainbat arlotako hornitzaile edo laguntza-eskema desberdinei buruzko xehetasun ugari biltzen ditu.

Adibidez, Frantzia hautatzen baduzu, guneak Frantzian dagoen ilek izeneko elektrizitate berde hornitzailea zerrendatzen du, baina baita ADEMERi ere erreferentzia egiten dio.¹

¹ Frantziako Ingurumen eta Energia Kudeaketa Agentzia Frantziako industria- eta merkataritza-arloko erakunde publiko bat da, eta haren helburua ingurumenaren babesarekin eta, bereziki, energia kudeaketarekin lotutako jarduerak abiarazi, zuzendu, koordinatu, erraztu edo gauzatzea da.

Iturria: [Wikipedia](https://en.wikipedia.org/wiki/ADEME)

Information for France

Suppliers	Transporters	Waste Management	Agriculture	HowTo
Ilek Schneider energetics Le prêt Eco-Energie (PEE) ADEME	Alstom	Local Recycling Industrial Composting Organic Waste Solutions	Agreegreen Fertile Circularity	Energy Saving Tips Eco-friendly Living Sustainable Solutions

2. irudia: Hautatutako herrialdeari (Frantzia) buruzko informazioa

Gunea helbide honetatik sar daiteke: <https://www.farthur.github.io/TeamIt>

Helburua

Gure kanpainaren helburua plataforma dinamiko, argi eta irisgarri baten bidez doan informazioa biltzeko eta partekatzeko webgune bat sortzea izan zen. European ekonomia zirkularra sustatzea genuen helburu, enpresa txikiak, bazkideak eta ikuspegi jasangarriari konprometituta dauden eragile guztiak lotuz. Webgunea benetakoa balitz, gure asmoa ekimen eredugarriak erakustea izango litzateke, erabiltzaileei informazioan oinarritutako hautuak egiteko laguntza emateko —adibidez: zergatik aukeratu energia berde hornitzaile bat EDF bezalako erraldoi baten orde. Webguneak baliabideak, albisteak, proiektuak eta kontaktuak zentralizatzea bilatuko luke trantsizio ekologikoa sustatzeko eta eraginkortasun kolektiboa indartzeko.

Marka fidagarri bat sortu nahi genukeen, modu desberdinean kontsumitu edo ekoiztu nahi dutenentzat erreferentzia-puntu bat.

Gure webgunea nola funtzionatzen duen

Webgunearen azken helburua, martxan jarri izan balitz, eragileak irizpide zorrotzen arabera kontaktatu eta hautatzea izango litzateke, erabiltzaileak potentzialen iritziak eta beharrak kontuan hartuta.

Une honetan, plataforma prototipo-fasean besterik ez dago. Beraz, goian aipatutako hainbat eremu biltzen ditu eta, noski, gure ikerketek, elkarriketek eta abarrek eragina izan dute, aldarrikapen-kanpainaren eskakizunak betetzeko.

Webgune honen bertsio amaitua ekoitzi beharko bagenu, eragile askoz gehiagorekin harremanetan jarriko ginateke, haiek konparatu, sailkatu, hautatu eta abar egingo genituzke.

Helburua ideia bat ematea eta gure pentsamenduaren xehetasunak erakustea denez, plataforma honen bertsio hau aurkezten dugu. Kontzeptua oraindik ere interesgarria iruditzen zaigunez, proiektuak aurrera egingo balu, ikerketa sakontzea eta beste eragile batzuekin bilerak egiteko zalantzarik ez izatea gomendatzen dugu.

Zenbait nekazarirekin hitz egin ondoren, haien itxaropen zehatzak ulertzeko, informazio hori modu argi eta gardenez partekatu genezake.

Heldu nahi diren pertsonak

Gune hau batez ere Europako enpresa txiki eta berrientzat, bazkide publiko eta pribatuentzat, nekazariarentzat, parte-hartzaile aktibo diren herritarrei, garraiolariari, hornitzaileei eta birziklatze-arloko eragileentzat da. Ekonomia zirkularrean parte hartu nahi duen edonori zuzenduta dago. Eragin zabala lortzea dugu helburu!

Sarbidea eta erabilera

Plataforma erabat irisgarria da linean, Internetera konektatuta dagoen edozein gailutik. Bere esparrua Europa osoa hartzen du.

Zirkular ekonomiarekin lotutako informazioa, kontaktuak edo baliabideak behar dituzunean! Gunea 24/7 eskuragarri dago, sarbide-murrizketarik gabe.

Metodoaren hautaketa

Datuak eskuragarriak, ulergarriak eta fidagarriak izan behar direla sinesten dugu irmo.

Hurbilketa honek ez du soilik ikusgarritasuna maximizatzen, baizik eta zirkulazio-ekonomian parte hartzen duten Europako eragile guztien arteko irisgarritasuna eta lankidetzaren ere bermatzen du.

Plataforma hau une honetan bere lehen bertsioan dago, prototipo bat da, beraz, tresna osorik martxan jarri gero arreta jarri beharreko eremuak proposa ditzakegu. Eremu horiek honako hauek izango lirateke: informazioa maiz eguneratuta dagoela ziurtatzea eta partekatutako datuen segurtasuna bermatzea.

IV. Bildu diren interesdunen zerrenda

Ekimenaren helburua

Beste enbaxadoreekin baterako kartoi bat garatzeko, ikerketa batzuk egin genituen eta, era berean, gai honek zuzenean eragindako pertsonen galderak egitea erabaki genuen: nekazaritza eta elikagaien sektoreko eragile gakoak. Gure informazioa egokia dela bermatzea lehentasuna da; beraz, erabiltzaile potentzialen iritziak ezinbestekoak dira.

Gurekin elkartu genituen interesdunen laburpena

Jarduera	Enpresa	Kokapena	Elkarrizketen eranskariak
Nekazaria (erretiraturia)	Nekazal ekologikoa ²	Deux-Sèvres, Frantzia	Eranskina 1
Nekazaria (zuzendari laguntzaile ikaslea)	Ardo-jabetzako enpresa (³ /AB/HVE, EARL) ⁴	Gironde, Frantzia	II. Eranskina
Ardo-ekoizlea	Ardo-jarduna	Gironde, Frantzia	Eranskina 3

Galdekatu zituzten pertsonen egindako galderak

Galdera orokorrak:

- Mesedez, deskribatu zure erakundea eta zure rola
- Zein dira ingurumenari dagokionez dituzun kezka nagusiak?
- Zure enpresan jada praktika jasangarriak ezarri al dituzu? Hala bada, zein?
- Enpresan praktika jasangarriagoak ezartzen edo karbono-aztarna murrizten laguntzeko tresna edo neurri eskuragarriak ba al dago?
- Zure negozio-eredua jasangarria dela uste al duzu? Zer esan nahi dizu jasangarritasunak?

Aurkitu dituzun erronkei buruz:

- Neurriak ezartzean zein oztopo aurkitu dituzu?
- Nola hautematen duzu klima-alaketaren eragina zure eguneroko lanean?

Soluzioak eta berrikuntzak:

- Zein irtenbide berritzaile ikusi edo ezarri dituzu nekazaritzan jasangarritasuna hobetzeko?
- Guretzako gomendiorik al duzu (tokiko, nazio- edo Europako mailan, etab.)?

Laguntza / Elkarlana:

² Nekazaritza ekologikoa

³ Erantzukizun mugatuko baserria

⁴Ingurumen-balio handia

- Zein motatako erakundeekin elkarlanean aritzen zara (eskolak/GKEak/beste nekazariekin)?
- Uste al duzu nekazaritza-praktika hauek hartzera nekazarien kopurua handitzea bultzatzea beharrezkoa litzatekeen, eta hala bada, nola? Zure ahaleginetan nahikoa babestuta sentitzen al zara (finantza aldetik, teknikoki, etab.)?

Ikuspegi / Etorkizuna:

- Nola ikusten duzu Frantzian nekazaritza jasangarriaren etorkizuna datozen urteetan? Zein aldaketa ikustea espero duzu?
- Nola aholkatu zenioke ingurumenarekiko errespetuzko nekazaritza-eredu bat jarraitu nahi duten nekazaritza gazteei?

V. Zergatik aukeratu genuen gai hau?

Elkarren bizitza-ibilbide eta konbikzioak ezagutzeko denbora hartu ondoren, azkar konturatu ginen helburu komun bat genuela: Europan karbono-isuriak murrizteko ekintzak abian jartzea.

Hala ere, gure eztabaidak aurrera egin ahala, ohartu ginen CO₂ isurien eragin handiena jasaten duten sektoreak herrialdearen arabera nabarmen aldatzen direla. Grezian parte hartu zutenen kasuan, erronka nagusia energia sektorean zetzan; espainiar parte-hartzaileentzat, berriz, enpresa-jarduerari eta eredu ekonomikoari lotutako isuriak ziren; finlandiar parte-hartzaileentzat, fast-fashion industria bereziki arazoa zen; eta guretzat, Frantziako enbaxadoreok, nekazaritza sektorean zentratzea ezinbestekoa zirudien.

Eremu horietako bat ere baztertzerik nahi gabe, testuinguru nazionalaren arabera garrantzitsuak baitira, errealitate desberdin horiek guztiak barne hartuko zituen sarrera puntu komun bat bilatu genuen. Horrela, ekonomia sozial eta solidarioa (ESS) zeharkako eta inklusiboa den palanka gisa identifikatu genuen. EESek, egia esan, hainbat gako sektoretara heltzen da: energia, garraioa, enpresa-jarduera, nekazaritza eta baita ehunen kontsumoa ere.

Ikusmolde hau hautatuta, lurraldeko eta sektoreko desberdintasunak bateratu ditugu helburu partekatu baten inguruan: Europan karbono-aztarna murrizteko modu kolektiboan jardutea.

VI. Ondorioa

Lan honetan zehar ohartu gara garapen jasangarriaren eta ekonomia zirkularraren alde jardutea itxuraz baino askoz konplexuagoa dela. Izan ere, horretarako palanka ugari behar dira: lurraldean dauden eragileen konpromisoa, diru-laguntzen, bazkideen edo finantzaketaren bidez lan-dinamika bat erraztea, kontsultak, etab.

Eztabaida horiek, bereziki nekazariekin izandakoek, sakonki konbentzitu gaituzte ekonomia zirkularrean zentratzeko hartutako erabakian. Haiek izan dira gure lanaren eta lurraren errealitatearen arteko lotura, profesional horiek dituzten erronkei aurre eginez. Haien istorioei, itxaropenei eta gomendioei esker izan da dokumentu hau aberasteko elementuak biltzea posible.

Orain konbentzituta gaude sektore ezberdinen arteko lankidetzaz, ezagutzaren partekatzea eta tresna eta baliabideetarako sarbidea (gure webgunea bezalakoak) funtsezko aktiboak direla baliabide natural gutxiago erabiltzen dituen eredu jasangarriago batera aurrera egiteko, aldi berean lotura sozial funtsezkoak indartuz.

Teamit proiektu hau urrats bat izan da guretzat mugimendu horretara hurbiltzeko, baina hasiera besterik ez da. Gure artean eta beste herrialde batzuetako enbaxadoreekin egindako lanaren ondoren, konpromiso hauek denboran zehar iraunarazi behar ditugu eta ahalik eta zabalenean partekatzeko ahalegindu.

I. eranskina

Bi urte daramatza erretiratuta dagoen nekazari batekin elkartu ginen. Gaur egun, bere anaia bakarrik kudeatzen du baserria. Ahuntzak, behiak eta txerriak dituzte; ez asko, baina baserrian ekoizten den belar eta lasto guztia kontsumitzeko nahikoa. Baserria Frantziako mendebaldean dago eta 40 urte baino gehiago daramatza ekologikoki ziurtatuta. Ziurtagiri honek anaia biek beren lurra babesteko duten konpromisoa islatzen du.

Bi anaiek pixkanaka praktika jasangarriak ezarri dituzte, hala nola hainbat animalia-espezie mantentzea beharrian desberdinak asetzeko eta ekoizpena osatzeko (txerriak ahuntz-gazta ekoizpeneko hondakinak jaten dituzte, behiak belarrez elikatzen dira ahuntzek joaten ez diren hezeetan...). Gaur egun, nekazaritza jasangarria sustatzeko hainbat tresna erabiltzen dituzte, hala nola:

- subsidio nazionalak
- Politika Agrario Komunaren bidez: laguntza ekonomikoarekin (eko-eskemak, nekazaritza-ingurumeneko eta klima-neurriak)
- Nazio Estrategiko Plana: CAPen ingurumen-helburuak jasotzen dituen bertsioa
- agroekologia: laboreen txandakatzea, bizardunak, dibertsifikazioa...
- uraren eta sarrera materialen erabilera arduratsua.

Neurri horiei esker, esan dezakegu baserria jasangarria dela. Haientzat, horrek esan nahi du ingurumena kaltetu gabe edo baliabide naturalak suntsitu gabe ahuntz gazta edo haragia ekoitzi dezaketela.

Jakina, ez da beti erraza izan. 40 urte lehenago hasi zirenean, nekazaritza ekologikora pasatzea beste nekazarien artean txarto ikusia zegoen. Gaur egun, erronka handiena da naturarekiko mendekotasun handiagoa dutela nekazaritza konbentzionalekoek baino; azken horiek, adibidez, inputuak erabiliz arriskuak mugatu ditzakete.

Hala ere, nekazaritza ekologikoarekin jarraitzea hautatu dute, gure eta etorkizuneko belaunaldientzat ingurunea zaintzeko konpromiso sakona dutelako.

Gaur egun, argi ikusten dute beren lanak euren bizitzan, ingurumenean eta animalien ongizatean duen eragina, eta hori nekazaritza konbentzionalean baino handiagoa dela. Gainera, badakite beren lana zentzuzkoa dela eta ingurunea ez duela suntsitzen.

Nekazariak dio orain hasieran baino babes handiagoa jasotzen duela, baina bere anaiaren egoeraz pixka bat zalantzan dagoela. Azaldu duenez, nazio eta Europako diru-laguntzak etengabe murrizten ari dira. Espero du politikariek eta bere lankide nekazariak konturatuko direla ingurumena babestea dela klima-aldaketaren aurka jarduteko palanka indartsuena. Horretarako, nekazariei praktika onen prestakuntza ematea eta ingurumenarekiko lagunkoiak diren metodoak erabiltzen badituzte diru-laguntza handiagoa eskaintzea gomendatzen du; horrek motibatu ditzakeela dio.

Haien lana zentzuzkoa dela azpimarratuz, ingurumenarekiko duten konpromisoa baserrira etortzen diren bisitariak ongietorri eginez adierazi nahi dute. Izan ere, batzuetan gonbidatuak hartzen dituzte baserriko ostatueta ingurumenari buruzko beren ezagutzak partekatzeko; bisitaldiak, jarduerak eta, oro har, nekazaritzan naturaren papera aztertzen duten ekimenak eskaintzen dituzte. Batzuetan, eskolako taldeak ere onartzen dituzte.

Amaitzeko, elkarriketatutako nekazariak esan zigun gure belaunaldiarengan itxaropena duela. Uste du jendea heziz, legeak aldatuz edo nekazariei beren praktika egokitzeko lagunduz klima-aldaketa saihestu nahi badugu, posible dela!

II. Eranskina

Erantzukizun mugatuko nekazaritza-sozietate batean (EARL) zuzendari nagusiorde gisa lan egiten ari den praktikante batekin elkartu ginen. Ingurumenaren kontserbazioarekiko konpromisoa du eta, bereziki, polinizatzaileak babestu nahi ditu. 2019an, nekazaritza ekologikora (BIO) trantsizioa hasi zuen eta 2020an Ingurumen Balio Handiko 3. Mailako (HVE 3) ziurtagiria lortu zuen.

Bere nekazaritza-ustiapeneko karbono-aztarna murrizteko, hainbat praktika jasangarri ezarri ditu. Etorkizunerako planen artean, bere nekazaritza-jardueren jasangarritasuna are gehiago hobetzeko traktore elektrikoetara aldatzea kontuan hartzen ari da.

Aurrean dituen erronkak gorabehera, bereziki ingurumen-eskakizunei egokitzeko behar duen denbora kontuan hartuta ere, bere eredu jasangarria dela uste du. Berarentzat, enpresa jasangarri batek bere kutsadura murrizteko ahal duen guztia egiten du.

Era berean, klima-alaketaren eragina ikusten du bere eguneroko lanetan: mahastian denbora gehiago behar izatea eta zenbait zeregin errutinako zailtzea eskatzen du. Nekazaritza ekologikora pasatzea bezalako soluzio berritzaileak ikusi arren, baliabide falta orokor bat nabarmentzen du, beste ekimen batzuk oztopatzen dituen.

Praktikanteak gomendatzen du nekazariak elkar laguntzen ikasi behar dutela, eta azpimarratzen du produktu ekologikoak sustatzeko laguntza handiagoa behar dela. Bere ustez, egoera ez dago finantza edo teknikoki alarmagarria, baina traktore elektrikoen prezio altuak oztopo nagusi izaten jarraitzen du haien zabalkundean.

Etorkizunari begira, nekazarien kopuruaren jaitsiera beldur da, baina nekazaritza-produktuen kalitatearen etengabeko hobekuntza ikustea espero du. Amaitzeko, ingurumenarekiko jasangarria den nekazaritza abiatu nahi duten gazte nekazariei honako aholku hau ematen die: "Bete-bete jardun naturarekiko konpromisoan".

III. Eranskina

Bordeauxko mahasti batean kontratu iraunkorreko traktore-gidari eta ardogile batekin elkartu ginen. Bere ingurumen-kezka nagusiak ardogintzako eta mahastiko isurien tratamendua, baita belar mekanikoen kontrol-estrategia ere, dira. Biodibertsitatea sustatzeko kopse bezalako espazio berdeak sortzeko ekimena ere hartu du.

Bere jabetzan hainbat praktika jasangarri ezarri ditu. Horien artean daude mahats-landareen tratamendu ekologikoagoa, ingurumenerako kalte gutxiago eragiten duten produktuak erabiliz, baita hesi bizen sorrera eta erleak sartzea ere.

Urtero, bere datuak berrikusten dituen kanpoko enpresa batekin bere jabetzaren karbono-aztarnaren ebaluazioa egiten du. Azterketa honen xehetasun zehatzak ez baditu ere argi, ingurumen-eragina hobetzeko tresna gako gisa hartzen du.

Haren ustez, jasangarritasuna urtean mahats nahikoa eta kalitatezkoa ekoiztea da, bere mahastien osasuna eta ingurunea babestuz. Zorionez, bere jabetza ez da oztopo handirik aurkitu neurri hauek ezartzerakoan; aitortzen du baliabide ekonomikoak izateak gauzak askoz errazago egiten dituela.

Klimaren aldaketak bere eguneroko lanerako duen eraginari dagokionez, uda bakoitzean bero handiagoa sumatzen du, baita neguetan hotz nabarmena ere, eta euri-jasa aldakortasun handia duela.

Elkarrizketatutako ardogileak bere mahastiaren biodibertsitatea handitu nahi du, etorkizunean zabalago aplikatu beharreko soluzio berritzaile gisa. Hala ere, gomendiorik duen edo eskolen edo GKEen bezalako beste erakunde batzuekin lankidetzan arituko litzatekeen galdetzean, aitortu du ez duela partekatzeke informazio askorik.

Ingurumenarekiko jasangarriagoak diren praktika gehiago hartzea nahi duten nekazarientzat beharrezko laguntzari dagokionez, hartu beharreko neurri zehatzetan oraindik erabakirik hartu ez duen arren, sektore eskaera handiko honetan ausardia eta pazientzia handia izatea ezinbestekoa dela azpimarratzen du. Frantzian nekazaritza jasangarriaren etorkizunari buruzko bere gogoetak amaitzeko, gazte nekazariei aholkatzen die "pertsona egokiak bilatu eta beren mahastietan saiakuntza zabalak egin ditzatela".



D5.5 Klima Konpromiso Liburuxka

Grezia 2025 - Euskara bertsioa

Difusio-maila: Publikoa



Tiimiakatemia
by jamk



Document information

Published by	Initiative Développement
Publication date	26 /05/2025
Authors	Eleftherios KARALEFTHIS, Anastasios Veniopoulos, Dimitrios CHADIOS, proofread by Margaux Sinnaeve
Distribution level	Public

Document history

Version	Date	Comments
01	11 /05/2025	Version 1
02	30/05/2025	Version 2

Funding information and disclaimer

The TEAMIT+ project is funded by the European Union (grant agreement No 101111560). However, the views and opinions expressed are those of the authors alone and do not necessarily reflect those of the European Union or the Education, Audiovisual and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor the EACEA can be held responsible for them.



**Co-funded by
the European Union**

Eduki-zerrenda

Document history	2
Funding information and disclaimer	2
1. Grezia Zati Komuna – Sarrera	4
2. Berrikuntza Jasangarritasunarekin Lotuz	4
3. Grezia Ahal du – Etorkizun Jasangarri batera doan bidea	5
4. Energia Berriztagarrien Iturriak Integratzea: Greziako Enpresentzako Estrategia Praktikoak ..	6
5. Praktika onenak: Nola daramatzaten Greziako ETEek energia berriztagarrien soluzioetan lidergoa	7
6. Chliapas S.A.: Egur-zizarekin berotzea – Ikuspegi praktiko eta substantziala	8
7. Nekazaritza-elikagaien sektorean jasangarritasunaren adibide aitzindaria.....	8
8. Kamkoutis Ardo-etxea: Non Tradizioa Iraunkortasun Berrikuntzarekin Bat Egiten Den	9
9. Txikizko enpresetatik harago: nola jo duten Grezia handiko enpresek energia berriztagarrien aldeko apustua	10
10. PPC Renewables	10
11. Proiektu nabarmenak honako hauek dira:.....	10
METLEN Energia eta Metalak.....	11
Gako inbertsioak:.....	11
Athens Brewery (Heineken Group)	11
Coca-Cola Tria Epsilon.....	12
Lidl Hellas.....	12
Lamda Development	12
12. Beste adibide ilustratibo batzuk:	13
13. Ondorioa: Greziaren Trantsizio Berdea – Elkarrekin haziz etorkizun jasangarri baterantz	13
14. Iturriak:	16

1. Grezia Zati Komuna – Sarrera

Greziaren antolatutako 24 orduko TEAMIT+ ekitaldiak Europako hainbat herrialdetako pertsonentzat aukera paregabea eskaini zuen ingurune dinamiko eta praktikoa batean arazoak konpontzeko lankidetzan aritzeko. TEAMIT+ programaren bigarren fasearen barruan, Ekitaldiak kultura eta lanbide anitzeko parte-hartzaileak bildu zituen, ikuspegi desberdinak elkartu eta erronka konplexuei modu sortzaile eta eraginkorrean aurre egiteko ingurune berritzaile bat sortuz.

Gure taldearen diziplinarteko osaketak arazoak konpontzeko ikuspegi holistikoa ahalbidetu zuen—ikuspegi hori talde homogeneoago batean lortzea zaila izango litzatekeena.

Esperientzia oso aberasgarria izan bazen ere, erronka batzuk ere izan zituen—batez ere hizkuntza- eta komunikazio-oztopoak gainditzeko orduan. Kideek ama-hizkuntza desberdinak zituztela eta kultura-jatorri anitzetatik zetozela, lankidetzaren eraginkorrak pazientzia, egokitzeko gaitasuna eta argi izateko konpromiso partekatua bat eskatzen zituen komunikazioan. Hala ere, oztopo horiek gure talde-lan gaitasunak indartu zituzten eta hutsuneak betetzeko eta elkar ulertzea sustatzeko modu sortzaileak bilatzera bultzatu gintuzten.

Gainera, denbora-muga zorrotzek azkenean oztopo izan beharrean abantaila izan zirela frogatu zuten. Haiek pentsamendu azkarra, prototipaketa bizkorra eta erabaki azkarrak bultzatu zituzten—programaren helburuak lortzeko ezinbestekoak. Presio handiko ingurune honek malgutasunaren eta talde-lanaren garrantzia azpimarratu zuen, parte-hartzaile guztientzat ikaskuntza-esperientzia baliotsuak eskainiz. Azken batean, ekitaldiak ez bakarrik gure arazoak konpontzeko gaitasunak indartu zituen, baizik eta nazioarteko eta anizkulturalako testinguru batean lankidetzaren garrantzia ere nabarmendu zuen.

2. Berrikuntza Jasangarritasunarekin Lotuz

24 orduko TEAMIT+ ekitaldiak arazoak konpontzeko lankidetzaren indarra erakutsi zuen bezala, enpresen karbono-aztarna murrizteak ere berdin-berdin berritzaile eta lankidetzazko ikuspegi bat eskatzen du—bereziki energia sektorean. European zehar, energia-kontsumoa eta jasangarritasuna erronka premiazkoak dira, eta herrialde bakoitzari bere egoera ekonomiko, industria-beharrizan eta eskuragarri dituen baliabideetara egokitutako soluzioak eskaintzea eskatzen zaio. Grezian energia berriztagarrien iturrietan potentzial handia badago ere, beste herrialde batzuek soluzio desberdin eta pertsonalizatuak beharko dituzte. Arduraz aurre egiteko ez da nahikoa aurrerapen teknologikoa; beharrezkoa da nazioarteko lankidetzaren erabaki estrategikoa eta malgutasuna ere—TEAMIT+ esperientzian erabakigarriak izan diren elementuak.

3. Grezia Ahal du – Etorkizun Jasangarri batera doan bidea

Enpresa-jardueren ingurumen-eragina orain munduko premiazkoenetako gaia da, karbono-isuriek kontuan hartuta— Klima-aldaketari eta ekosistema naturalen degradazioari ekarpen nagusiak egiten dieten faktore gakoaren artean daudela jotzen da. Grezian, beste hainbat herrialdetan bezala, enpresek ohartzen hasi dira praktika jasangarriak ez direla ingurumen aldetik soilik beharrezkoak, baizik eta epe luzerako erresilientzia ekonomikorako ere funtsezkoak. Une honetan, Greziako enpresek herrialdeko dioxido de karbono isurien %28 inguruosatzen dute. Ekoizpena, itsas garraioa eta turismoa bezalako sektoreek energia-kontsumo handia dute, eta, beraz, ezinbestekoa da ingurumen-kontiderazioak negozio-estrategietan txertatzea.

Hala ere, Greziak abantaila esanguratsuak ditu jasangarritasunaren bidean. Bere eguzkitsuko klima mediterranearra, Egeo itsasoko haize indartsuak eta bere mendieskualdeetako hidroelektrizitate potentziala energia garbiaren garapenerako oinarri sendoa eskaintzen dute. Aurrerapenak jada nabarmenak izan dira: 2023rako, energia berriztagarriek herrialdeko elektrizitate-sorkuntzaren ia %50 osatu zuten—haize-energiak %28ra eta eguzki-energiak %16ra iritsiz. Joera honek ez du soilik Greziaren lorpenak nabarmentzen, baita dituen zabala eta oraindik ustiatu gabeko potentziala ere.



Karbonu gutxiko ekonomiara egokitzeak onura anitz eskaintzen ditu. Energia-kostuak murrizten laguntzen du, inportatutako erregai fosilen menpekotasuna mugatzen du eta teknologia garbien bezalako hazten ari diren 'berde' sektoreetan lanpostu berriak sortzen ditu, energia berriztagarrien iturriak eta ingurumen-zerbitzuak. Hala ere, eraldaketa honek ez du baliabide naturalak bakarrik behar—helburu zehatzeko inbertsioak, lagungarri diren politikak eta publiko zein pribatuaren aldetik ekintza koordinatua behar ditu.

Aurrerapauso esanguratsu bat egiteko, ezinbestekoa da enpresak, politikagileak, ikertzaileak eta tokiko komunitateak zuzenean inplikatzeko. Sektore bakoitzean dauden benetako erronka eta aukerak ulertuta,

testuinguru bakoitzerako eraginkorrak eta egokiak diren soluzioak garatu ditzakete. Berrikuntza, inbertsio eta lankidetzaren konbinazio egokiari esker, Grezia prest dago negozioen jasagarritasunerako eraldaketan aitzindari izateko—etorkizun berdeago eta erresilienteago baterako bidea zabaltzen.

4. Energia Berriztagarrien Iturriak Integratzea: Greziako Enpresentzako Estrategia Praktikoak

Grezian, tamaina guztietako enpresek hasi dira energia berriztagarriak ez bakarrik kostuak aurrezteko bitarteko gisa, baizik eta abantaila estrategiko gisa ere aitortzen. Enpresa txiki eta ertainentzat (ETEak)—Grezia ekonomiaren bizkarrezurra osatzen dutenak—energia berriztagarrietara egokitzeak aukera paregabea eskaintzen du: funtzionamendu-kostuak murriztea, erregai-prezioen aldakortasunaren aurkako babesa, eta arau-emailek eta kontsumitzaileek ezarritako ingurumen-araudi zorrotzagoekin bat egitea.

Zorionez, herrialdearen baliabide natural ugariak eta garapen azkarreko teknologia garbien ekosistemak trantsizio hau inoiz baino errealistagoa bihurtzen dute. Ekoizpenetik eta turismotik hasi eta nekazaritza eta zerbitzuetara arte, enpresa bakoitzaren beharretara egokitutako energia berriztagarrien teknologiak integratzeko bide anitz daude.

Hasierako puntu erraza eguzki-energia da, eta, zehazkiago, teilatuetan, garatu gabeko lursailetan edo aparkaleku-kanopietan instalatutako fotovoltaiako (PV) sistemak. Sistemok enpresei beren elektrizitatea sortzeko aukera ematen diete, eta askotan eguneroko kontsumoaren zati esanguratsu bat estaltzen dute. Net metering bidez, soberako energia sare elektrikoan berriro sartzen da, kredituak sortuz eta denboran zehar kostuak murriztuz. Ur bero kopuru handiak behar dituzten sektoreetarako—hala nola hotelak, garbitokiak edo elikagaien prozesatze-plantak—eguzki-termikoko sistemek iturri berriztagarriak erabiliz berotzeko soluzio sinple, eraginkor eta iraunkor bat eskaintzen dute.

Landa-eremuetan edo industria-inguruneetan, biomasa eta bioenergia bereziki potentzial handia erakusten dute. Egurra, nekazaritzako hondakinak edo azpi produktu organikoak erabiliz beroa eta energia sortuz, enpresek ziklo-itxiko ereduak garatu ditzakete, hondakinak minimizatu eta erregai fosilen menpekotasuna murrizteko—batez ere lehengaietarako sarbide zuzena eta azpiegitura egokiak dituzten eskualdeetan.

Haize-energia ere aukera garrantzitsua da, nahiz eta espezializatuagoa izan. Espazio irekietara edo kostalde zabalduetara sarbidea duten enpresek epe ertaineko edo txikiko haize-turbinatan inbertitu dezakete, etengabeko e-energiaren hornidura eskaintzen dutenak. Kasuren batzuetan, eguzki-, haize- eta bateriako biltegitratzea konbinatzen duten hibrido-sistemek energia autonomi handiagoa eta fidagarritasun handiagoa eskaintzen dute, batez ere eremu urrunetan edo sare elektriko konektatze ezegonkorrak dituzten uharteetan.

Garrantzitsua da inbertsio horientzako finantzaketa-aukeren sorta zabaltzen ari dela. Enpresek orain gobernu-dirulaguntzetatik, Europako programetatik, 'berde' maileguetatik eta errendimendu-oinarritutako finantzaketa-ereduetatik onura atera dezakete, non itzulketa energia-aurrezkiekin lotuta dagoen. Grezia gobernuak ere zerga-kenkariak ezarri ditu energia-eraginkortasuna bultzatzeko eta energia berriztagarrien sistemak hartzea sustatzeko.

Erronka nagusia negozio bakoitzerako soluzio egokia hautatzea da, haren tamainaren, kokapenaren eta jarduera-profilaren arabera. Hala ere, kontzientzia gero eta handiagoarekin, laguntza teknikoaren eta finantzaketa aukera berrien eskuragarritasunari esker, energia berriztagarria gero eta errealistagoa eta kostu-eraginkorragoa bihurtzen ari da Grezian dauden enpresentzat.

5. Praktika onenak: Nola daramatzaten Greziako ETEek energia berriztagarrien soluzioetan lidergoa

Nahiz eta estrategia nazionalak eta azpiegitura handiko proiektuak Greziaren trantsizio berdeko zutabe nagusiak izan, herrialde osoko enpresa txiki eta ertainek (ETE) egunero frogatzen dute jasangarritasuna tokiko mailan ere lor daitekeela. Hiru adibide adierazgarri—Chliapas S.A., Voio Agricultural Products eta Kamkoutis Winery—azpimarratzen dute nola Greziako enpresek energia berriztagarriak eta ekonomia zirkularra beren eguneroko jardueretan txertatzen ari diren. Ekoizpen-sektorean, nekazaritza-ekoizpenean edo ardo-ekoizpen-sektorean izan, ETE hauek berrikuntzaren, erresilientziaren eta ingurumen-arduraren adibide biziak eskaintzen dituzte, Greziako ekonomia berdearen potentziala 'behetik gorako' ikuspegitik nabarmentzen dutenak.

6. Chliapas S.A.: Egur-zizarekin berotzea – Ikuspegi praktiko eta substantziala

Chliapas S.A., egurra prozesatzeko sektorean jarduten duen enpresa batek, aldaketa operatibo garrantzitsu bat gauzatu zuen, soluzio praktiko gisa hasi eta jasangarritasun estrategia bihurtu zena: bere instalazioak berotuz, 500 m²-ko azalera estaliz

m² inguruko azalera berotzea, diesel bezalako erregai konbentzionalen ordez zura-hautsa erabiliz. Urteko 200 egun inguru funtzionatzen du neguko hilabeteetan, Enpresak urtean 300 tona inguru zerrin kontsumitzen ditu—energiaren aldetik 30.000 eta 35.000 litro berokuntza-olio baliokidea, erregaiaren eraginkortasunaren arabera.

Hurbilketa honek kostu-aurrezki esanguratsuak eskaintzen ditu, aldi berean enpresaren erregai fosilekiko mendekotasuna eta petrolio-prezioen aldakortasunarekiko esposizioa murriztuz. Hala ere, garrantzitsuena da egur-zapia enpresaren egur-prozesatze jardueren azpiproduktua dela—potentzialki hondakin izan daitekeena energia-iturri baliotsu bihurtuz. Hau da ekonomia zirkularren printzipioen adibide nagusia: hondakinak baliatuz enpresaren oinarritzko beharrak asetzeko, ingurumen aztarna minimizatuz .

Hliapa S.A.-ren esperientziak erakusten du sektore tradizionalen ere epe luzerako onurak dituzten soluzio berdeak onar ditzaketela. Azpiegitura teknikoaren eta ikuspegi estrategikoaren konbinazioari esker, enpresak bere instalazioak modu eraginkorrean berotzea lortzen du, bere karbono-aztarna nabarmen murriztuz. Voio Nekazaritza Produktuak:

7. Nekazaritza-elikagaien sektorean jasangarritasunaren adibide aitzindaria

Beste adibide nabarmena Voio Land Products da, Mazedonia Mendebaldeko nekazaritza-elikagaien enpresa bat, kalitate tradizional handiko lekaleen ekoizpenean espezializatua. Tokiko sustrai sendoetan eta kalitatearen filosofian oinarrituta, enpresa nekazaritza jasangarriaren eta energia kudeaketaren eredutzat bihurtu da. Bere jarduerak nabarmentzen dira energia berriztagarrien iturriak integratzeagatik, hala nola eguzki-panel sistemak, eta baita baliabide naturalen, hala nola uraren eta lurzoruen, kudeaketa sistematikoagatik ere.

Proionta Gņç Voio ez du bere burua energia garbiaren bidez karbono-aztarna murriztera mugatzen, baizik eta lurraren berregiteari laguntzen dioten agroekologiko metodoak ere sustatzen ditu eta biodibertsitatearen kontserbazioa. Enpresaren estrategiak osagai sintetikoen erabilera mugatzea eta garraio eta ontziratzeako emisio

baxuko praktikak hartzea barne hartzen ditu. Ekoizpen-prozesuan eta enpresaren nortasunean jasangarritasuna integratuz, enpresak erakusten du nola sektore primario tradizionala ingurumen-erresilientziako eredu moderno bihur daitekeen.



8. Kamkoutis Ardo-etxea: Non Tradizioa Iraunkortasun Berrikuntzarekin Bat Egiten Den

Velvento, Kozani-n kokatutako Kamkoutis Ardo-etxea bikaina da

adibide bat nola nekazaritza-enpresa txiki eta familiarrek ere energia berriztagarriak erabil ditzaketen, eta horrela beren eraginkortasuna eta jasangarritasuna hobetzen duten. Enpresak 9,72 kW-ko eguzki-fotovoltaiko sistema bat instalatzen ari da net metering sistemaren bidez, eta horri esker beharrezko elektrizitatea berak sortu eta bere kontsumoa nazio-sarearekin konpentsatu ahal izango du.

Ekimen honek upeltegiaren elektrizitate-kostu osoa %15 inguru murriztea espero da— aurrezpen esanguratsua negozio txiki baterako, lehiakorrean jarduten duena

eta energia-kontsumo handikoa den sektorean. Eguzki-energian inbertituta, Kamkouti Ardo-etxeak ez ditu soilik bere funtzionamendu-kostuak murrizten, baizik eta energia garbiaren ekoizpen deszentralizaturako nazio-helburuetan ere laguntzen du. Mugimendu honek nekazaritzako ETEen artean dagoen aldaketa zabalago bat islatzen du; orain ingurumen-ardura eta jasangarritasun ekonomikoa bateragarriak izan daitezkeela aitortzen dute, baita ardo-ekoizpen bezalako sektore tradizionaletan ere.

9. Txikizko enpresetatik harago: nola jo duten Grezia handiko enpresek energia berriztagarrien aldeko apustua

Grezia jasangarritasunerako trantsizioa azkartzen ari den heinean, hainbat greziar enpresa handik aitzindari gisa agertzen ari dira beren oinarrizko jardueretan energia berriztagarrien iturriak integratzean. Enpresa hauek erakusten dute energia garbiaren adopzioa ez dela bakarrik eskala handian posible, baizik eta lehiakortasun abantaila mantentzeko eta nazio mailako klima-helburuak lortzeko ezinbestekoa dela. Haien ekimenek hainbat sektoretara heltzen dira, jasangarritasuna enpresa baten estrategiaren barruan modu esanguratsuan txerta daitekeela erakutsiz, aldi berean hazkunde ekonomikoa eta ingurumen-ardura sustatuz.

10. PPC Renewables

PPC Renewables, herrialdeko elektrizitate hornitzaile handienaren energia berdearen azpikonpainia, eguzki- eta haize-energiako portafolioa dinamikoki zabaltzen ari da, bai Grezia kontinentean () bai uharteetan proiektu handiekin.

Enpresak ikatzaren erabilera pixkanaka uztea du helburu, Hego-ekialdeko Europan energia garbiaren sorkuntzan eskualdeko erreferente izateko asmoz. 2025eko hasierarako, PPC Renewables-ek guztira 3,0 GW-ko instalatutako ahalmena kudeatzen du (1,6 GW Grezian eta 1,4 GW nazioartean), eta 2027rako 11,8 GW-ko helburua du.

11. Proiektu nabarmenak honako hauek dira:

- Ptolemaida Eguzki Parkea (550 MW): Europako handienetako bat, 2025ean martxan jartzea aurreikusita.
- Megalopolis Proiektua (490 MW): Hau enpresaren berde portfoloiarentzako gaitasun funtsezkoa.
- Kozani Fotovoltaiko Zentralak (204 MW): Dagoeneko martxan dago eta herrialdearen energia berriztagarrien ekoizpenean ekarpen esanguratsua egiten du.
- Rodopi, Fokida eta Argolida haize-parkeak (100 MW): Urteko 280 GWh baino gehiagoko ekoizpenarekin eta 142.000 tona CO₂ emisio murrizketarekin.
- Deleni Haize-parkea (Errumania, 140 MW): 2025aren amaierarako

urtean 370 GWh sortzea espero da.

- Enpresak energia biltegitartzeko sistemetan ere inbertitzen ari da:
- Melitis 1 (48 MW / 96 MWh) Mazedonia Mendebaldean.
- Ptolemaida 4 (50 MW / 100 MWh) lignito meategi ohiaren ondoan.
- Nazioarteko mailan, RWErekin lankidetzan ari da Mazedonia Erdialdeko 567 MW-ko eguzki-proiektu fotovoltaiko baten garapenean.

Berrikuntzan eta sarearen modernizazioan duen lidergoari esker, PPC Renewablesek erabakigarri parte hartzen du Grezia energia jasangarriaren etorkizunera trantsizioan.

METLEN Energia eta Metalak

- METLEN multinazional industrial taldea energia, metalurgia eta azpiegitura sektoreetan dihardu, energia berriztagarriak bere METKA EGN azpikonpainiaren bidez integratuz, Grezian eta atzerrian eguzki-parkeak diseinatu eta kudeatzen dituena.
- Enpresak helburu gisa ezarri du lortzea

2030erako, hidrogeno berdearen ekoizpenean eta energia biltegitartzeko teknologietan inbertsio handiak eginez.

Gako inbertsioak:

- Larissan 262 MW-ko eguzki-proiektu bat, 210 MW-ko potentzia erosketa-akordio baten (PPA) bidez bermatuta.
- 588 MW-ko eguzki-portafolio bat Txilen, urtean 1,6 TWh-ko ekoizpena aurreikusita.
- Italiako 3.300 milioi euroko inbertsioak planifikatzen ari da bere Europako energia berriztagarrien portafolioa indartzeko.
- Industria-esperientzia zabala energia garbiaren soluzio berritzaileekin uztartuz, METLENek erakusten du energia-kontsumo handiena duten sektoreek ere jasangarritasunerantz eraldatu daitezkeela.

Athens Brewery (Heineken Group)

- Atenasko Garagardo Lantegia energia berriztagarrien iturriak elikagaien eta edarien industrian integratzeko adibide nagusia da. Bere ekoizpen-lineetan biomasa-berogailuak eta eguzki-termal sistemak erabiltzen ditu, eta, aldi berean, ziurtatutako hornitzaileetatik energia berdea lortzen du.
- Bere ekimenek uraren kudeaketa, hondakinen murrizketa eta ontzi zirkularrak barne hartzen dituzte, jasangarritasun estrategia zabala ezarritz.

Coca-Cola Tria Epsilon

Enpresak jasangarritasuna ekoizpenaren etapa guztietan integratu du:

- Bere lantegietan eguzki-panelak instalatzea.
- Ibilgailu-flotaren trantsizioa elektriko eta hibrido ibilgailuetara.
- Ur kudeaketan eta jasangarrian inbertsioa
- Iturri jasangarriak.

Coca-Cola Tria Epsilonek erakusten du nola multinazionalak Greziako testuinguruari egokitutako iraunkortasun-estrategia globalak ezarri ditzaketen.



Lidl Hellas

- Lidl Hellasek bere dendetan eta banaketa-zentroetan energia berriztagarriak integratzen ari da fotovoltaiko sistemak erabiliz. Era berean, energia-eraginkortasun handiko eraikinetan, LED argiztapenean eta energia kudeaketa adimentsuko sistemetan inbertitzen ari da.
- Bere estrategiak ingurumen aztarna murrizten laguntzen du eta eraginkortasun operazionala hobetzen laguntzen du.

Lamda Development

Lamda Development, higiezin garapen sektoreko liderra, energia berriztagarriak eta eraikuntza berde estandarrak txertatzen ditu Ateniar Rivierako bezalako proiektu nagusietan. Horretarako honako hauek erabiltzen ditu:

- Eguzki-energia

- Energia-eraginkortasun handiko HVAC sistemak
- Material jasangarriak eta teknologia adimendunak
- Bere praktiken bidez, hiri jasangarritasunean laguntzen du eta bere inbertsioen balio iraunkorra handitzen du.

12. Beste adibide ilustratibo batzuk:

TITAN Group: Bere plantetan erregai alternatiboetan, eraginkortasunean eta energia berriztagarrien iturriak erabiltzean inbertitzen du. Ellaktor Group: Haize- eta eguzki-proiektuen portafolioa zabaltzen ari da, jasangarritasun-azpiegituretan zentratuta.

TERNA Energy: Grezian energia berriztagarrien ekoizlerik handienetako bat, 1 GW baino gehiagoko instalatutako gaitasunarekin.

Frigoglass: Bere lantegietan sistema fotovoltaiakoak eta energia-eraginkortasun hobekuntzak ezartzen ari da, elektrizitate-kontsumoa eta isuriak murriztuz.

Enpresa hauek erakusten dute ingurumen-ardurak eta arrakasta ekonomikoak ez direla helburu gatazkatsuak, baizik eta elkar indartzen dutenak. Haien ekimenek Greziaren trantsizioa modu aktiboan laguntzen dute, jasangarri, berritzaile eta lehiakorra den eredu ekonomiko baterantz. Era berean, enpresa txikiagoentzako eta sektore berrientzako bidea zabaltzen ari dira, Greziako negozio-esparru osoan jasangarritasuna indartuz.

13. Ondorioa: Greziaren Trantsizio Berdea – Elkarrekin haziz etorkizun jasangarri baterantz

Grezia bidegurutze garrantzitsu batean dago bere etorkizun jasangarriaren bidean. Greziako enpresa handiek erakutsitako konpromisoak, ETE txiki eta ertainen berrikuntzako hurbilketei batuta, indar sendo eta bateratu bat osatzen du, herrialdea trantsizio berderantz bultzatzen duena. Industria astunetatik eta energia-taldeetatik hasi eta tokiko enpresa arinengana arte, energia berriztagarrien teknologien adopzioak frogatzen du ingurumen-ardurak ekonomia-arrakastarekin batera egon eta hori hobetu dezakeela.

Azpimarratutako enpresa nagusiak—DEI Renewables, METLEN (Mytilineos), Athenian Brewery, Coca-Cola Tria Epsilon, Lidl Hellas, Lamda Development eta beste batzuk—ausart inbertsioek eta pentsamendu estrategikoek sektore osoak nola eraldatu

ditzaketen erakusten duten inspiraziozko adibideak dira. Haien lidergoak ez du soilik Greziaren isurketak murrizteko helburuak lortzeko aurrerapena azkartzen, baizik eta Mediterraneoko energia garbiaren berrikuntzaren erdigune emergente gisa duen posizioa ere indartzen du.

Era berean, Greziako ETEek, beren malgutasunari eta tokiko ezagutzari esker, beren behar eta ezaugarri eskualdekoetara egokitutako energia berriztagarrien soluzio praktikoekin osatzen dituzte ahalegin horiek. Biomasa-berogailuetatik eta teilatu gaineko eguzki-panelletatik hasi eta energia-eraberritze proiektuetara, enpresa txikiak ekarpen esanguratsua egiten ari dira nazioaren karbono-aztarna murrizteko eta tokiko ekonomiak erresilienteago bihurtzeko.



Grezia aberatsa da baliabide naturaletan—eguzki-argi intentsua, haize indartsuak eta potentzial hidroelektrikoa—eta horiek trantsizio honetarako oinarri baliotsua eskaintzen dute. Politika lagungarriekin, finantza berdeko sarbide handiagoarekin eta ingurumen-sentsibilitate gero eta handiagoarekin batera, garapen jasangarri eta energia-autonomia handirako potentzial izugarria zabaltzen dute.

Etorkizunera begira, tamaina guztietako enpresen konpromiso kolektiboak, lankidetzaren publiko-pribatuaren marko batek bermatuta, funtsezkoa izango da Grezian energia berriztagarrien potentziala erabat aprobetxatzeko. Ikuspegi holistiko honek

Hurbilketa honek ez du soilik ingurumen osasuntsuagoa bermatzen, baita erresilientzia ekonomikoa, enplegu-sorkuntza eta lehiakortasuna ere etengabe aldatzen ari den merkatu globalean.

Berrikuntzaren, lankidetzaren eta jasangarritasunerako ikuspegi argi baten bidez, Grezia ondo kokatuta dago adibide bat ezartzeko—berriztagarrien aldeko trantsizioa ez dela ingurumen-behar bat soilik, baizik eta denontzako etorkizun oparo eta erresiliente batera eramango duen bidea dela erakutsiz.

14. Iturriak:

- Europako Batzordea — Greziako Energia Berriztagarrien Herrialde Txostena
- https://ec.europa.eu/energy/data-analysis/energy-statistical-pocketbook_en
- IRENA (Nazioarteko Energia Berriztagarrien Agentzia) — Energia Berriztagarrien Estatistikak: Grezia
- <https://www.irena.org/Statistics/View-Data-by-Topic/Capacity-and-Generation>
- Grezia Ingurumen eta Energia Ministerioa — Energia eta Klima Plan Nazionalea (NECP)
- <https://www.ypeka.gr/LinkClick.aspx?fileticket=XXXX&tabid=XXX&language=en-US>
- Grezia Fotovoltaiko Enpresen Elkarte (HELAPCO)
- <https://helapco.gr/en/>
- Munduko Bankua — Grezia Energia Sektorearen Analisia
- <https://www.worldbank.org/en/country/greece/publication/greece-energy-sector-review>
- Europako Ingurumen Agentzia (EEA) — Energia Berriztagarriak Europan: Herrialde Profilik
- <https://www.eea.europa.eu/themes/energy/renewable-energy-in-europe>
- Grezia Berriztagarri Energia Iturrietako Operadoreak (DAPEEP) — Merkatuaren Datuak
- <https://www.dapeep.gr/en/>
- Atenasko Behatoki Nazionalea — Klima eta Energia Berriztagarrien Txostenak
- <https://www.noa.gr/en/>
- Europako Berreraikuntza eta Garapenerako Bankua (EBRD) — Greziako Energia Berriztagarrien Inbertsioak
- <https://www.ebrd.com/greece-renewable-energy.html>
- Nazioarteko Energia Agentzia (IEA) — Berriztagarriak 2023 Txostena
- <https://www.iea.org/reports/renewables-2023>
- Argindar Publikoaren Korporazioa (PPC) — Jasangarritasun eta Energia Berriztagarrien Ekimenak
- <https://www.ppc.gr/en/sustainability/renewable-energy>
- METLEN Energia eta Metalak
- <https://www.metlengroup.com/>
- Atenasko Garagardo Lantegia (Heineken Taldea) — Iraunkortasuna eta Ingurumen Erantzukizuna
- <https://www.athenianbrewery.gr/en/sustainability/>
- Coca-Cola Tria Epsilon — Jasangarritasun eta Ingurumen Ekimenak
- <https://www.coca-colahellenic.gr/sustainability>
- Lidl Hellas — Enpresa Ardurazko Ekintza eta Energia Eraginkortasuna
- <https://lidl-hellas.gr/en/corporate-responsibility/>
- Lamda Development — Jasangarritasun eta eraikuntza berde ekimenak
- <https://www.lamdadev.com/en/sustainability/>
- Titan Cement Group — Jasangarritasuna eta Erregaien Alternatiboak
- <https://www.titan-cement.com/en/sustainability/>
- Ellaktor Group — Energia Berriztagarriak eta Jasangarritasun Proiektuak
- <https://www.ellaktor.com/en/sustainability/>
- Terna Energy — Energia Berriztagarrien Portafolioa
- <https://www.terna-energy.com/en>
- Frigoglass — Jasangarritasuna eta Energia Eraginkortasuna
- <https://www.frigoglass.com/sustainability/>



D5.5 Klima Konpromiso Liburuxka

Espainia 2025 - Euskara bertsioa

Difusio-maila: Publikoa



Tiimiakatemia
by jamk



Document information

Issued by	Initiative développement
Issue date	26/06/2025
Authors	Luis diego lujan, angel ares y garcia, sara cano - proofreading by margaux sinnaeve
Dissemination level	Public

Document history

Version	Date	Comments and main modifications
01	11/06/2025	Version 1
02	26/06/2025	Version 2 with feedbacks and layout

Funding information and disclaimer

The teamit+ project is funded by the european union (grant agreement nr. 101111560). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the european union or the european education and culture executive agency (eacea). Neither the european union nor eacea can be held responsible for them.



**Co-funded by
the European Union**

Eduki-zerrenda

1. TEAMIT+ Proiektuaren Aldarrikapen Kanpainaren Sarrera	4
Energia-eraginkortasuna: Trantsizio bidezko eta jasangarri baterako giltzarri	4
Zergatik kanpaina hau?	4
Energia-eraginkortasuna: Energia-trantsizioan falta den pieza	4
Gure Konpromisoa	4
2. Kanpaina	5
"24 Ordu Berrikuntzaz" Kozanin, Grezian	5
3. Tokiko eragileekin elkarrizketak	6
Zer iritzi dute ETEek?	6
4. Gomendioak	8
Emankizun ziurtatuak eta arduratsuak lehentatu	8
Jatorri berriztagarria bermatuta duten elektrizitate hornitzaileekin kontratua egitea	9
5. Laburpen ondorioak	11
6. Eranskina 1	12

1. TEAMIT+ Proiektuaren Aldarrikapen Kanpainaren Sarrera

Energia-eraginkortasuna: Trantsizio bidezko eta jasangarri baterako gakoa

Energia-trantsizioa ez da aukera bat gehiago: premia beharra da. Klima-aldaketa, energia-krisia eta enpresen lehiakortasunak eredu eraginkorrako, garbiago eta irisgarriago bat eskatzen dute. Espainian, garraioak (27%), nekazaritzak (21%) eta etxebizitza eta merkataritza eraikinek (15%) emisioen proportzio esanguratsu bat osatzen dute. Hala ere, ez dugu arazo bat bakarrik ikusten, aukera bat baizik: energia-eraginkortasuna sustatzea kostuak murrizteko, lehiakortasuna hobetzeko eta etorkizun jasangarriagoa eraikitzeke.

Zergatik kanpaina hau?

Gure kanpaina ETEetan energia-eraginkortasunean zentratu dugu, Espainiako enpresa-sektorearen %99 ETEez osatuta baitago. Nahiz eta ez izan emisio nagusiak edo energia-ekoizle nagusiak, haien eragina energia-kontsumoan, eraginkortasun operazionalaren eta azpiegitura-hobekuntzen bidez nabarmena da.

Ez da energia aurrezteaz bakarrik ari, baizik eta gure jarduteko, negozioak egiteko eta ingurunea babesteko modua eraldatzeaz. Energia-eraginkortasuna da ETEetan energia-trantsizioarako neurriarik egokiena: praktikan eta merkean beren karbono-aztarna murrizteko aukera ematen die, berriztagarriak beraiek sortu beharrik gabe.

Energia-eraginkortasuna: Energia-trantsizioan falta den pieza

Berriztagarri energetikoa ez da nahikoa baliabideak xahutzen jarraitzen badugu. Energia-eraginkortasunak honako hauek egiteko aukera ematen digu:

- Kontsumoa murriztea produktibitatea galdu gabe.
- Murriztu funtzionamendu-kostuak eta handitu errentagarritasuna.
- Finantziario berde eta zerga-onurak eskuratzea.
- Ingurumen-araudiak bete eta ingurumenarekiko kontzienteagoak diren bezero gehiago erakartu.
- Epe txikiei beren gaitasun propioak erabiliz energia-trantsizioan ekarpenak egiteko aukera ematea.

Orain da ekiteko garaia. Europan zehar, enpresek bidea markatzen dute eraikuntza jasangarrian, energia berriztagarrien garapenean eta energia kudeaketa adimentsuan. Espainia atzean ezin da geratu.

Gure Konpromisoa

Kanpaina honekin, helburu hauek ditugu:

- Gaia kontzientziatzea: finantzaketa eta gaitasun teknikoaren eskuragarritasun eza oztopo izan ez dadin.
- ETEak soluzioekin lotzea: prestakuntza teknikotik hasi eta laguntza finantzarioa eta estrategia praktikoetarako.
- Eragile gakoaren arteko zubi gisa jardun: gobernuek, inbertitzaileek eta adituek elkarlanean aritu behar dute energia-trantsizioa irisgarria izan dadin.

Espainiak energia-eraginkortasunean bide-erakusle izateko potentziala du. Galdera hau da: aukera hau aprobetxatuko al dugu?

2. Kanpaina

"24h of Innovation" Kozanin, Grezian

Sentsibilizazioa areagotzeko eta energia-eraginkortasuna sustatzeko dugun konpromisoaren barruan, Grezian, Kozanin, ospatutako "24 Ordeko Berrikuntza" ekitaldian parte hartu genuen. Ekitaldi hau, 2007an Frantzia École Supérieure des Technologies Industrielles Avancées (ESTIA) erakundeak sortua, 24 orduko intentsitatezko formatu batean sormena eta berrikuntza bultzatzera bideratuta dago.

Ekitaldiak Frantziako, Greziako, Finlandiako eta Espainiako parte-hartzaileak bildu zituen energia-eraginkortasunari eta jasangarritasunari buruzko aldarrikapen-kanpaina hau garatzeko. Gure parte-hartzeak aukera eman zigun energia-eraginkortasuna berrikuntzari buruzko diskurtso zabalagoan txertatzeko. Testuinguru dinamiko eta nazioarteko honetan, ETEentzat energia-trantsizioa errazteko metodologiak eta estrategia praktikoak aztertu genituen.

Ekitaldiak aukera eman zuen gure kanpainaren helburuak publikoari aurkezteko. 24 ordutan, gure proposamenaren oinarri diren ideia berritzaileak sortu ziren. Esperientzia honek baieztatu zuen energia-eraginkortasuna ez dela ingurumen-beharrezkotasuna bakarrik, baita negozioen berrikuntza eta lehiakortasunaren bultzatzaile ere.

Gure lana irisgarriago eta ikusgarriago egiteko, webgune espezifiko bat sortu dugu, non gure ikerketa, ekimen eta emaitza guztiak biltzen diren. Plataforma honek ETEentzat, politikagileentzat eta eragileentzat baliabide, praktika on eta soluzio aplikagarriak bilatzeko erreferentzia-iturri nagusia izatea du helburu. Esperientzia interaktibo eta erabiltzailearentzako eroso baten bidez, tamaina guztietako enpresek etorkizun jasangarriago batera ekarpenak egiteko behar duten informazioa erraz eskuratu ahal izatea nahi dugu.

3. Tokiko eragileekin elkarrizketak

Zer iritzi dute ETEek?

Galdera horri erantzuteko, inkesta zehatz bat (1. eranskina) diseinatu genuen, enpresen iraunkortasunari eta energia-trantsizioari buruzko kezka eta pertzepzio nagusiak biltzeko aukera eman diguna, enpresa bakoitzaren jardura espezifikoaren arabera. Fase hau ezinbestekoa da ez bakarrik proiektuarekiko dugun konpromisoa egiaztatzeko, baita arlo honetan enpresek lehentzat jotzen dituzten alderdi gakoak identifikatzeko ere.

Energia-eraginkortasunaren eta jasagarritasunaren garrantzia 1etik 5era bitarteko eskalan baloratzeko eskatuta, parte-hartzaileen gehiengoak 4 edo 5 puntu eman zituen, oro har kontzientziazio eta konpromiso maila altua dagoela adieraziz. Erantzule batek bere enpresaren jarrera laburbildu zuen argitasun handiagoa behar zela azpimarratuz: "Zein alorretan izan gaitezkeen energia-eraginkoragoak jakiteko zailtasuna asko ditugu".

Enpresek beren energia-eraginkortasuna hobetzean identifikatutako onura nagusiak honako hauek izan ziren:

- Funtzionamendu-kostuen murrizketa.
- Dirulaguntza eta pizgarrien eskuragarritasuna.
- Ingurumen-eragin hobea eta enpresa-irudi hobea.
- Ingurumen-araudien betetzea.

Hala ere, pertzepzio positibo honen aurrean, ETEek hainbat oztopo dituzte energia-eraginkortasun neurriak ezartzeko:

- Aritu teknikoaren edo langile kualifikatuaren gabezia.
- Finantzaketa edo kreditu arako sarbide mugatua.
- Denborarik eza edo jarraibide argirik eza.

Adibidez, pertsona batek adierazi zuen: "Arazo nagusia nahikoa ez jakitea eta gure sistemak egokitzeko kostu handia izatea da". Beste batek gehitu zuen: "Ez ditugu barne baliabiderik edo eskarmenturik energia aurrezteko aukerak ebaluatzeko".

Neurrien berri galdetzean, enpresa batzuek beren energia-eraginkortasuna hobetzeko urrats zehatzak hartu dituztela jakinarazi zuten. Hala ere, beste batzuk hasierako fasean zeuden, ziurgabetasuna edo laguntza faltagatik.

Ezartutako neurrien artean daude:

- Argi ohikoa LED sistemekin ordezkatzeta.
- Iturri berriztagarrien erabilera (eguzkia, haizea).
- Langileen prestakuntza eta kontzientziazio programak.
- Energia-kontsumo handiko ekipamenduen erabilera optimizatua.

Finantzaketari dagokionez, enpresa gutxi batzuek bakarrik jakinarazi zuten nolabaiteko laguntza ekonomikorik jaso izana. Askok ez zekiten pizgarriak existitzen zirenik edo ez zekiten beren enpresak horietarako eskaerarik egin zuen ala ez. Zein laguntza mota izango litzatekeen erabilgarriena galdetzean, ohikoenak izan ziren honako erantzunak:

- Doako energia-auditoretza eta ebaluazioak.
- Aholkularitza tekniko pertsonalizatua.
- Inbertsiorako diru-laguntza zuzenak edo zerga-pizgarriak.

Erantzun irekiek erakutsi zuten ETEen kezka finantza gaietatik haratago doa. Gai nagusiak honako hauek dira:

- Praktika jasagarriak ezartzeko kostua eta bideragarritasuna.
- Eskura dauden aukeren eta teknologien ezagutza.
- Burokrazia nabigatzeko eta informazio fidagarria eskuratzeko zailtasunak.

- Neurri jakin batzuen benetako eragin edo eraginkortasunari buruzko zalantzak.

Erantzun batek nabarmendu zuen ezagutza faltak eta teknologia berrien kostu handiek oztopo nabarmenak direla, eta ingurumen- eta arau-arazoak ez direla hain premiazkoak ikusten, presio instituzional mugatua dagoelako. Hornikuntza-kate osoan zehar karbono-aztarna ia inoiz ez da kontuan hartzen.

Beste erantzule batek adierazi zuen bere enpresa 16 urtez baino gehiagoz konprometituta egon dela jasangarritasunarekin, ekoizpen integratuaren eta marketin arduratsuaren bidez, baina erronka handia duela aurrean: bezero eta erakunde askok oraindik ere prezio baxuak lehenesten dituztela jasangarritasunaren gainetik, eta hori hezkuntza eta balioen kontua dela interpretatzen dute.

Laburbilduz, inkestatik ondoriozta daiteke ETEek gero eta gehiago kontzientzia dutela jasangarritasunaren eta energia-eraginkortasunaren garrantziaz, baina askok gainezka sentitzen direla oztopo tekniko, finantzario eta informaziozkoengatik. Nahiz eta batzuek jada lehen urratsak eman, beste askok oraindik ere behar dute jarraibide argiagoak, laguntza-mekanismo eskuragarriak eta laguntza pertsonalizatua aurrerapauso esanguratsuak emateko. Zorionez, aldatzeko borondate argia dago, tresnak, ezagutzak eta finantzaketa eskuragarri badaude.

4. Gomendioak

Emankizun ziurtatuak eta arduratsuak lehentasunez hautatu

Ingurumen ziurtagiriak dituzten edo jasangarritasun praktika frogatuak dituzten hornitzaileak hautatzeak balio-kate erresilienteagoak eraikitzen laguntzen du, trantsizio berdearen printzipioekin bat datozenak. Euskal Herrian, Ihoberen Enpresa Zirkularren Katalogoa eta Navarra Zirkular Sarea bezalako plataformek errazten dute enpresa hauek identifikatzea.

- Euskal Herriko Ekonomia Zirkularreko Enpresen Katalogoa: Ihobek (Eusko Jaurlaritzaren Ingurumen Kudeaketa Publikorako Agentziak) argitaratutako katalogo honek eskualdeko ekonomia zirkularreko printzipioekin konprometitutako enpresak zerrendatzen ditu, erosketa arduratsurako gardentasuna eta irizpideak eskainiz.



- Navarra Zirkular: Nafarroako Gobernuak koordinatuta, sare honek eskualdeko ekonomia zirkularreko eragile nagusiak lotzen ditu, jasangarritasunarekiko konpromisoa duten enpresa eta erakundeen arteko sinergiak bultzatuz.



Hautatu energia berriztagarriaren bermea duten argindar hornitzaileak

Goiener eta Som Energia bezalako tokiko energia kooperatibek %100 berriztagarri den argindarra eskaintzen dute, erakunde nazionalak ziurtatua. Hornitzaile hauek hautatzea kostu txikiko neurria da, eta emisioak murriztean eragin zuzen handia du.

- Goiener S. Coop.: Elektrizitate berriztagarria soilik hornitzen duen kooperatiba euskalduna, tokiko komunitatean berrinbertitzen duena eta herritarren parte-hartzea sustatzen duena.



- Som Energia: Nafarroan eta Espainia osoan aktibo dagoen irabazi asmorik gabeko energia berde kooperatiba, berriztagarrien aldeko parte-hartzezko energia-trantsizioa bultzatzen duena.



Deskarbonizaziorako eskualdeko plan estrategiko eta bide-orrien erabilera

Euskal Herriko eta Nafarroako gobernuek egitura-planak eta jarraibide teknikoak garatu dituzte enpresei trantsizio jasagarrian laguntzeko.

- Euskadi Ekonomia Zirkularraren Estrategia 2030: Ekonomia sektore guztietarako trantsizio zirkularraren eskualdeko bide-orria definitzen du, helburuak, adierazleak eta neurri gakoak barne.



- Nafarroako Energia Plana. Horizon 2030: Nafarroako industria-deskarbonizaziorako politika-jarraibideak eta laguntza-neurriak ezartzen ditu, finantzaketa, berrikuntza eta laguntza teknikoan arreta berezia jarritz.

PLAN ENERGÉTICO DE NAVARRA HORIZONTE 2030

RESUMEN EJECUTIVO



Gobierno de Navarra
Nafarroako Gobernua



Co-funded by
the European Union

Funded by the European Union 'Grant agreement No 101111560). Views and opinions expressed are however those of the author(s) only and do not necessarily reflect those of the European Union or the European Education and Culture Executive Agency (EACEA). Neither the European Union nor EACEA can be held responsible for them.

5. Laburpen ondorioak

TEAMIT+ proiektu-kanpainak errealitate itxaropentsu baina konplexu bat azpimarratu du: enpresa txiki eta ertainek gero eta gehiago konturatzen direla jasangarritasunaren eta energia-eraginkortasunaren garrantziaz. Egindako ebaluazioak eta inkestaren emaitzek joera argi bat baieztatzen dute aldatzeko borondatean, batez ere egoerak horretarako aukera ematen duen lekuetan.

Energia-eraginkortasuna ez da bakarrik aurrezpen ekonomiko gisa ikusten, baizik eta lehiakortasuna handitzeko, ingurumen-araudiak betetzeko eta enpresen erantzukizun sozialaren aldeko gizarte-eskaera gero eta handiagoari erantzuteko tresna estrategiko gisa. Hala ere, trantsizioak oztopoak ditu. ETEek hutsune teknikoak, muga ekonomikoak eta informazio argitsu eta fidagarria sarbidea izateko zailtasun handiak dituzte. Denbora faltak eta langile espezializaturik eza ere oztopo errepikakariak dira.

Datuak erakusten du enpresa askok jada trantsizioari ekin diotela, neurri oinarritzkoak hartuta, hala nola argiztapena ordezkatzeko edo energia berriztagarriak erabiltzea, baina oraindik ere behar handia dago pertsonalizatutako laguntza, prestakuntza praktikoa eta erakundearen gidaritza. Beraz, kanpaina honek ez du helburu soilik beharrak nabarmentzea, baita ETEak beren tamaina eta testuinguru lokalera egokitutako soluzioekin lotzea ere.

Gure eskualdeetako enpresa-jasangarritasunaren etorkizuna lotura hauek indartzean, baliabideetarako sarbidea bermatzean eta eraldaketaren motor gisa eraginkortasuna baloratzen duen negozio-kultura bat sustatzean datza. Tresnak badaude, baita borondatea ere. Orain erronka zubiak eraikitzea da.

6. Eranskina 1

Enpresentzako Inkesta: Energia Eraginkortasuna eta Jasangarritasuna

TEAMIT+ Proiektua

Inkesta hau TEAMIT+ proiektuaren kontzientzia sortzeko kanpainaren zati bat da, enpresa txiki eta ertainetan (ETEetan) energia-eraginkortasuna eta jasangarritasuna sustatzera bideratua. Zure parte-hartzeak enpresen benetako beharrak ulertzen eta soluzio pertsonalizatuak garatzen lagunduko digu. Eskerrik asko zure lankidetzagatik!

1. Enpresaren informazio orokorra

- Jarduera sektorea (adibidez: fabrikazioa, txikizkako merkataritza, ostalaritza, teknologia, etab.)
- Enpresaren tamaina:
 - Mikroenpresa (10 langile baino gutxiago)
 - Enpresa txikia (10–50 langile)
 - Ertaina enpresa (51–250 langile)
- Leku nagusia (Konderria)
- Enpresan betetzen den kargua

2. Iraunkortasunaren eta energia-eraginkortasunaren pertzepzioak

- 1etik 5era bitarteko eskalan, zure enpresak zenbateraino jotzen ditu garrantzitsutzat energia-eraginkortasuna eta jasangarritasuna?
 - 1 = Ez da batere garrantzitsua
 - 5 = Oso garrantzitsua
- Zein uste duzu zure enpresan energia-eraginkortasuna hobetzearen onura nagusiak? (3 aukera arte hautatu)
 - Funtzionamendu-kostuen murrizketa
 - Sustapen-laguntzetarako edo diru-laguntzetarako sarbidea
 - Ingurumen-araudien betetzea
 - Enpresaren irudi eta ospe hobetua
 - Lehiakortasun handiagoa
 - Besteak: _____
- Zein dira zure enpresak energia-eraginkortasun neurriak ezartzean dituen oztopo handienak? (3 aukera hautatu)
 - Finantzaketa edo kreditu-sarbide eza
 - Eskura dauden teknologia eta soluzioei buruzko informazio faltagatik
 - Prestakuntza jaso duten langileen edo gaitasun teknikoen gabezia
 - Hasierako kostu handiak
 - Ez da lehentasun gisa ikusten
 - Besteak: _____

3. Egungo neurriak eta ekintzak

- Zure enpresak honako energia-eraginkortasun neurriak ezarri al ditu? (Markatu aplikagarriak diren guztiak)
 - Argi ohikoa LED teknologiadun argiztapenarekin ordezkatzea
 - Ekipamendu eta makineriako energia-kontsumoaren optimizazioa
 - Iturri berriztagarrien erabilera (eguzkia, haizea, etab.)
 - Energia-kontsumoa murrizteko estrategiak ezartzea

- Langileen kontzientziazioa eta prestakuntza jasagarritasunean
 - Azken 3 urteetan egindako energia-auditoretza
 - Goiko ezer ere ez
- Zure enpresak diru-laguntza edo pizgarri ekonomikorik jaso al du energia-eraginkortasuna hobetzeko?
 - Bai
 - Ez
 - Ez dakit

4. Itxaropenak eta beharrak

- Zein laguntza mota litzateke erabilgarriena zure enpresaren energia-eraginkortasuna hobetzeko? (3 aukera arte hautatu)
 - Doako energia-auditoretza eta ebaluazioa
 - Finantzaketa eta diru-laguntzetarako sarbidea
 - Langileen prestakuntza eta garapena
 - Teknologia eraginkorragoen ezarpena
 - Ingurumen-araudiak betetzeko laguntza
 - Besteak: _____
- Zein dira zure enpresan energia-eraginkortasunari buruzko galdera edo kezka nagusiak? (Erantzun irekiko galdera)